

LANDES MUSEUM
IN TROPPAU.

SLEZSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

LÄNGENSCHNITT.

**KONCEPCE ROZVOJE
SLEZSKÉHO ZEMSKÉHO
MUZEA**

2016–2021

ŘÍJEN 2015

Zpracovatel: Slezské zemské muzeum

Členové zpracovatelského týmu:

Mgr. Jana Horáková, ředitelka

Mgr. Petr Jordán, náměstek pro odborné činnosti

Ing. Renata Kolderová, náměstkyně pro provozně-ekonomickou činnost

Mgr. Ilona Matejko-Peterka, Ph.D., vedoucí oddělení společenských věd

Mgr. Lenka Jarošová, Ph.D., vedoucí oddělení přírodních věd

RNDr. Jindřich Roháček, CSc., vědecko-výzkumný pracovník

Mgr. Ondřej Kolář, Ph.D., vedoucí oddělení historického výzkumu

Mgr. Kamila Poláková, vedoucí Národního památníku II. světové války

Mgr. Pavel Petr, vedoucí oddělení ochrany sbírkových předmětů

PhDr. Petr Vojtal, hlavní kurátor sbírky SZM

Obsah

- 1. Základní údaje o SZM**
- 2. Úvod**
- 3. Stručná charakteristika současného stavu Slezského zemského muzea**
 - 3.1. SWOT analýza
 - 3.2. Období 2009-2014
 - 3.3. Rok 2015
- 4. Strategie rozvoje Slezského zemského muzea – stanovení základních cílů**
 - 4.1. Sbíрка SZM
 - 4.1.1. Výchozí stav
 - 4.1.2. Cíle a opatření
 - 4.2. Vědecko-výzkumná činnost
 - 4.2.1. Výchozí stav
 - 4.2.2. Cíle a opatření
 - 4.3. Knihovna SZM
 - 4.3.1. Výchozí stav
 - 4.3.2. Cíle a opatření
 - 4.4. Výstavní činnost
 - 4.4.1. Výchozí stav
 - 4.4.2. Expozice a výstavy
 - 4.4.3. Cíle a opatření
 - 4.5. Vzdělávací činnost, volnočasové aktivity
 - 4.5.1. Výchozí stav
 - 4.5.2. Cíle a opatření
 - 4.6. Provozně-investiční činnost
 - 4.6.1. Výchozí aktuální stav hlavních objektů SZM, majetek SZM
 - 4.6.2. Plánované projekty 2016-2021, termíny a předpokládané finanční náklady
 - 4.7. Vnější vztahy, propagace, marketing
 - 4.7.1. Výchozí stav
 - 4.7.2. Cíle a opatření
 - 4.8. Publikační činnost
 - 4.8.1. Výchozí stav
 - 4.8.2. Cíle a opatření
 - 4.9. Lidské zdroje a řízení organizace
 - 4.9.1. Výchozí stav
 - 4.9.2. Cíle a opatření
 - 4.9.3. Mzdová politika
 - 4.10. Poskytování standardizovaných služeb
- 5. Ekonomická činnost, financování muzea**
 - 5.1. Vyhodnocení hospodaření SZM v letech 2009–2014
 - 5.2. Střednědobý plán na roky 2016–2021
 - 5.3. Zdroje financování
 - 5.4. Shrnutí
- 6. Spolupráce s vědecko-výzkumnými, odbornými a vzdělávacími institucemi v České republice a v zahraničí**

7. Závěr

8. Přílohy

- 8.1. Koncepce sbírkotvorné činnosti
- 8.2. Koncepce digitalizace
- 8.3. Návrh organizační struktury k 1. 1. 2016
- 8.4. Rozpočet na změny, stanovené koncepcí, nad rámec příspěvku na provoz
- 8.5. Analýza obecných rizik

1. Základní údaje o SZM

Název instituce: SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM

Právní statut: příspěvková organizace MK ČR

Sídlo: Nádražní okruh 31, 746 01 Opava

IČ: 00100595, DIČ: CZ00100595

Ředitelka: Mgr. Jana Horáková

Telefon: +420 553 622 999

Fax: +420 553 622 999

E-mail: szm@szm.cz

Internetové stránky: www.szm.cz

Způsob zřízení: Zřizovací listina vydaná MK ČR dne 4. 3. 2014

Zřizovatel: Ministerstvo kultury ČR

2. Úvod

Slezské zemské muzeum v Opavě je třetím největším muzeem v České republice, vedle Národního muzea v Praze a Moravského zemského muzea v Brně, a zároveň je muzeem nejstarším, neboť již dvě století uplynula od počátků nejstaršího z opavských ústavů – Gymnazijního muzea, od něhož se odvozuje kontinuita muzejní práce Slezského zemského muzea, rekonstituovaného v roce 1945 z Říšského župního muzea. Uplynulá dvě století jsou obdobím rozvoje vědecké a umělecké kultury v českém Slezsku na bázi profesionální muzejní činnosti.

Slezské zemské muzeum (dále jen SZM) je státní příspěvkovou organizací zřizovanou Ministerstvem kultury České republiky, plní funkci muzea ve smyslu § 10 odst. 6 zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů. Předmět hlavní činnosti je vyjádřen ve zřizovací listině vydané 4. 3. 2014. SZM je institucí, která spravuje bohatý sbírkový fond čítající přes 2,5 mil. sbírkových předmětů. Shromažďuje sbírku hmotných dokladů vývoje přírody, prehistorie a historie společnosti, české i zahraniční provenience, především ale z území historického Slezska, severní a severovýchodní Moravy. Sbírkový fond a poznatky získané jeho zpracováním muzeum prezentuje veřejnosti v expozicích a výstavách, publikační, vzdělávací a kulturně-výchovnou činností. Významnou součástí SZM jako vědecko-výzkumné instituce, poskytující veřejnosti služby ve smyslu informací o přírodovědné a společenskovední problematice, je existence veřejné vědecké knihovny. Instituce uchovává a spravuje historický knižní fond a sbírku písemností archivní povahy.

Ve spolupráci s Archeologickým ústavem AV ČR realizuje archeologické výzkumy a dohled nad nimi na území Moravskoslezského kraje. Vydává osvědčení k vývozu předmětů kulturní hodnoty na základě zmocnění v zákoně č. 71/1994 Sb., na základě tohoto zákona může podávat návrhy na prohlášení těchto předmětů za kulturní památky.

SZM je rovněž výzkumnou organizací Ministerstva kultury ČR, provádí základní a aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj a šíří jejich výsledky především prostřednictvím publikační a vzdělávací činnosti.

SZM spravuje rozsáhlý nemovitý majetek – ve své správě má 37 objektů, z toho 6 expozičních a 8 památkově chráněných.

Střednědobá koncepce SZM stanovuje vizi a strategické cíle, kterých chce instituce v tomto období dosáhnout, stejně jako dílčí úkoly, které chce splnit v jednotlivých oblastech své činnosti do roku 2021.

Touto koncepcí se SZM hlásí k ideám a vizím svých zakladatelů - opavského purkmistra Johanna Josepha Schößlera, přírodovědce Franze Mückusche von Buchberg, krajského hejtmána Ernsta Mückusche von Buchberg a gymnazijního profesora historie Faustina Ense – jejichž spojení jakožto mocenských elit se soudobými intelektuálními elitami znamenalo významný přínos pro kultivaci společnosti celé sbírkové oblasti.

Zpracovatelé koncepce jsou přesvědčeni, že SZM musí být nejen významnou muzejní, vědeckou a kulturní institucí nadregionálního významu, ale i významnou atraktivitou cestovního ruchu, který má nezanedbatelný vliv na ekonomický rozvoj regionu.

Střednědobá koncepce SZM navazuje na Koncepci rozvoje Slezského zemského muzea 2009-2014 a v hlavních cílech akcentuje Koncepci rozvoje muzejnictví v ČR v letech 2015-2020 a Státní kulturní politiku na léta 2015-2020.

Hlavním tématem koncepce je otevřenost a vstřícnost instituce vůči veřejnosti ve všech oblastech činnosti a snaha o zvýšení kvality všech činností, kterými SZM plní svou veřejnou funkci.

Mgr. Jana Horáková
ředitelka

3. Stručná charakteristika současného stavu Slezského zemského muzea

3.1. SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">• Stabilní postavení SZM jako příspěvkové organizace MK ČR• Dvoustletá tradice a historický primát SZM• Renomé a společenské zakotvení• Kvalita odborných pracovníků• Zkušenosti s využíváním dotačních titulů• Kvalita a skladba sbírek• Odborné zázemí pro péči o sbírky• Mimořádně kvalitní knižní fond• Existence tří recenzovaných neimpaktovaných časopisů• Nabídka vzdělávacích programů pro všechny stupně škol• Příprava vlastních výukových materiálů s využitím bohatého sbírkového fondu• Široké spektrum prezentačních areálů• Nabídka doprovodných programů k výstavám	<ul style="list-style-type: none">• Početný nemovitostní fond dlouhodobě ve špatném až havarijním stavu• Vysoký podíl externích dodávek služeb i tam, kde by mohly být pokryty vlastní činnostmi• Omezené využití nástrojů PR• Nízký podíl vlastních výnosů• Umístění sbírek v nevyhovujících depozitářích• Tempo digitalizace sbírkového fondu• Chybějící motivace zaměstnanců• Nedostatečná podpora interních grantových projektů• Nedostatečné využití mimorozpočtových zdrojů

PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj spolupráce s odbornými a vzdělávacími institucemi, municipalitou a neziskovým sektorem • Kooperace s polskými muzei v rámci historického Slezska • Využívání bezplatných praxí a stáží studentů středních a vysokých škol • Možnosti zvýšení podílu vlastních výnosů • Optimalizace nemovitého a movitého majetku • Snížení provozních nákladů • Zavedení plánu kariérního růstu a osobního rozvoje • Kvalitní péče o sbírky v novém centrálním depozitáři • Technické zázemí pro efektivní postup digitalizace sbírek • Podpora péče o sbírky • Vytvoření nové koncepce vědecko-výzkumné činnosti • Otevření muzea veřejnosti pomocí webového nástroje – virtuální prohlídky, využití sociálních sítí • Nové formy propagace 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepříznivý vliv externích ekonomických a sociálních faktorů • Časová prodleva při výstavbě centrálního depozitáře • Zkrácení příspěvku na provoz ze strany zřizovatele v kontextu vývoje státního rozpočtu • Nevyváženost ve výkonu jednotlivých funkcí muzea • Nedostatek finančních prostředků z investičních zdrojů na rekonstrukci objektů • Neúspěch v žádostech o dotace z externích zdrojů • Nevyužití příležitostí pro spolupráci v oblasti vzdělávání s neziskovým sektorem a akademickou sférou

3.2. Období 2009-2014

Koncepce rozvoje SZM ve střednědobém horizontu navazuje na předchozí koncepci rozvoje v letech 2009-2014. Základními cíli, které si nové vedení SZM stanovilo v roce 2009, bylo znovuzískání postavení třetího zemského muzea v České republice, vytvoření kvalitní organizační struktury, konsolidace pracovních týmů, zlepšení správy sbírkového fondu a nemovitého majetku, zavedení úsporných opatření a zlepšení hospodaření organizace a změna výstavní politiky. Koncepce však nebyla ze strany vedení projednána se zaměstnanci, a nemohla se tak stát základem společné práce na dosažení hlavních cílů, proto se jejich velkou část nepodařilo naplnit vůbec, anebo pouze částečně.

Nepodařilo se realizovat změny v organizační struktuře muzea, které měly vést ke zlepšení účinnosti řízení, naopak, pevně svázaná hierarchická organizační struktura s přílišným množstvím prvků a stupňů řízení se ukázala jako náročná na informační management a výkon administrativní činnosti, do organizace činnosti nebylo promítnuto projektové řízení, neexistoval motivační a hodnotící systém, což vedlo k vysoké fluktuaci pracovníků. Kooperace s domácími i zahraničními odbornými institucemi byla mnohdy pouze formální, neexistovalo zapojení do mezinárodních vědeckých projektů (ač zde byl značný potenciál nosných témat). V ekonomické oblasti byl vykazován velmi nízký podíl externích zdrojů i výnosů z vlastní činnosti.

V investiční oblasti se podařilo stanovených cílů dosáhnout částečně - v uplynulých šesti letech byla dokončena rekonstrukce Národního památníku II. světové války (dále jen NPDSV) a depozitáře v Arboretu Nový Dvůr (dále jen AND), částečně byl opraven objekt Památníku Petra Bezruče (dále jen PPB), Paláce Razumovských, dokončena byla generální rekonstrukce Historické výstavní budovy a Janottovy vily. Při rekonstrukčních pracích u obou posledně jmenovaných objektů však nebyly akcentovány některé zásady, které historické objekty přirozeně vyžadují. V následujících letech bude proto nutné vynaložit nemalé finanční prostředky na další nutné opravy.

Připraveny byly projekty rekonstrukcí dalších muzejních objektů – projekt skleníkové expozice v AND, projekt rekonstrukce Müllerova domu, projekt výstavby centrálního depozitáře a dokončení rekonstrukce Paláce Razumovských. Některé připravované projekty je však nutno revidovat tak, aby lépe odrážely potřeby instituce a aby při jejich realizaci nedocházelo ke zbytečnému vynakládání finančních prostředků.

3.3. Rok 2015

Střednědobá koncepce rozvoje SZM je strategickým plánem na léta 2016-2021. Rok 2015 je chápán jako přechodné období, kdy po nástupu nového vedení v lednu bylo nutno vyhodnotit, do jaké míry se podařilo naplnit koncepci předchozí a provést důkladnou analýzu výchozího stavu instituce, aby bylo možno stanovit reálné strategické cíle a úkoly pro další činnost instituce do roku 2021.

V roce 2015 se podařilo aktualizovat koncepci sbírkotvorné činnosti, koncepci digitalizace a vnitřní směrnici Režim zacházení se sbírkou SZM, které jsou nezbytné pro kvalitní správu sbírkového fondu. Aktualizací, která bude ukončena na konci roku 2015, procházejí všechny vnitřní směrnice a předpisy, zajišťující chod instituce.

Byl vyhodnocen systém řízení, byla provedena analýza pracovních míst a pracovních náplní, aby mohla být provedena systemizace pracovních míst, vytvořen plán osobního rozvoje a navazující mzdové schéma. Byly podniknuty první kroky ke zjednodušení schématu řízení směrem k zefektivnění vnitrofiremní komunikace.

Vnitřní audity hospodaření, které byly provedeny v průběhu roku 2015, ukázaly možnosti úspor v některých oblastech činnosti, zejména v oblasti hospodaření s energiemi. V návaznosti na doporučení auditu byla přijata opatření k nápravě stavu.

Ve výstavní činnosti se podařilo úspěšně završit cyklus výstav, připravovaných v rámci projektu *Slezsko: Paměť – identita – region* (projekt z Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI)). Výstavní projekt *Neklidné století*, patrně nejrozsáhlejší v historii instituce, přibližuje návštěvníkům klíčové momenty a fenomény 20. století od roku 1900 do roku 1989, a to nejen ve všech hlavních prezentačních areálech, ale poprvé také formou virtuální výstavy.

4. Strategie rozvoje Slezského zemského muzea – stanovení základních cílů

Vize cílového stavu v roce 2020

V roce 2020 bude SZM otevřenou a přátelskou institucí, která se v éře informační společnosti podílí využíváním svého potenciálu na zvyšování úrovně kvality vzdělání a sociální soudržnosti. Ve všech oblastech činnosti i v rozhodovacích procesech se projeví moderní trendy a přístupy. Bude muzejní a vědecko-výzkumnou institucí nadregionálního významu, její výstavní program bude inovativní a atraktivní pro širokou veřejnost i zahraniční partnery. Kvalitou řešených vědeckých projektů se bude řadit mezi respektované výzkumné instituce v ČR i zahraničí. Bude ekonomicky stabilní institucí, která účelně a hospodárně využívá alokované finanční prostředky ze státního rozpočtu i z externích zdrojů, a bude výraznou atraktivitou cestovního ruchu, která přispívá k ekonomickému a sociálnímu rozvoji regionu.

Pro období 2016-2021 si SZM stanovilo základní cíle, které navazují na Koncepti rozvoje muzejnictví v České republice v letech 2015 – 2020 (dále jen koncepce muzejnictví). Jde především o úkol kvalifikovaným způsobem spravovat a rozšiřovat sbírky, prostřednictvím vědecko-výzkumné činnosti prohlubovat jejich poznání a tím je zhodnocovat a udržovat, a rozšiřovat tak službu veřejnosti. Dalším úkolem SZM v souladu s koncepcí rozvoje muzejnictví je investování finančních prostředků do technologických inovací. Půjde nejen o zlepšení technologického zázemí pro lepší správu sbírky, ale i o rozšíření možností webových prezentací tak, aby byla rozšířena nabídka odborných online služeb.

Základní cíle, o jejichž naplnění bude Slezské zemské muzeum usilovat, jsou tyto:

- 1. SZM musí upevnit postavení třetí největší muzejní instituce v České republice prostřednictvím stálého zvyšování kvality práce ve všech klíčových činnostech, zejména v oblasti uchovávání kulturního dědictví, v oblasti prezentační, vědecké a vzdělávací.**
- 2. Využíváním širokého spektra marketingových forem se SZM musí stát důležitou atraktivitou s přínosem pro zvyšování cestovního ruchu v regionu.**
- 3. Realizovat výstavbu nového centrálního depozitáře a zlepšit tím kvalitu péče o sbírkový fond, připravit a realizovat rekonstrukci Blücherova paláce a navrátit mu podobu barokního městského paláce v centru města Opavy, dokončit rekonstrukci historických staveb a cestní sítě v Arboretu Nový Dvůr, připravit a realizovat výstavbu provozní budovy v Areálu čs. opevnění Hlučín-Darkovičky, dokončit rekonstrukci Paláce Razumovských. Optimalizovat movitý i nemovitý majetek SZM, dokončit pasportizaci budov a technologií, zvýšit podíl “in-house“ řešení v oblasti drobných oprav.**
- 4. Připravit metodiku pro restrukturalizaci sbírky Slezského zemského muzea, prakticky naplňovat aktualizovanou koncepci sbírkotvorné činnosti a koncepci digitalizace sbírkového fondu a zlepšit podmínky pro evidenci sbírkových předmětů. Rozvíjet akviziční politiku, připravit metodiku sběru dokladů současnosti.**
- 5. Vytvořit novou rámcovou koncepci vědecko-výzkumné činnosti s důrazem na posílení vazeb na paměťovou, vzdělávací a zážitkovou funkci muzea, využívat rozmanité zdroje financování (NAKI, GAČR, OPVK, VISK, IGS). Zapojit se do výzkumných akademických týmů domácích i zahraničních. Připravit dosud chybějící evaluační systém hodnocení výsledků práce vědeckých a odborných pracovníků SZM.**
- 6. Nově definovat dlouhodobou i střednědobou koncepci výstavní činnosti, jejímž výsledkem bude široká nabídka moderních expozic, obsahově srozumitelných výstav a doprovodných programů. Sbírkové předměty v mnohem větší míře zpřístupňovat veřejnosti na webových stránkách (virtuální muzeum, kolekce sbírek, příběhy sbírkových předmětů).**
- 7. Atraktivitu prezentačních areálů zvýšit vytvořením nových prostorových možností pro edukační a volnočasové aktivity, zajistit vysoký návštěvnický komfort (občerstvení, šatny, místnosti pro matky s dětmi, prostor pro uschování kol se základním vybavením pro opravy). Vytvořit nabídku doprovodných a vzdělávacích programů pro všechny kategorie školní mládeže, připravit program dalšího a celoživotního vzdělávání a speciální programy pro tělesně handicapované a seniory.**
- 8. V oblasti řízení lidských zdrojů připravit novou organizační strukturu, podporovat vzdělání zaměstnanců, zvyšování jejich kvalifikace, zavést motivační systém, připravit plán kariérního růstu a osobního rozvoje. Systemizací pracovních míst optimalizovat mzdové limity, snažit se zlepšit platové ohodnocení zaměstnanců.**

- 9. V ekonomické oblasti co nejefektivněji hospodařit s finančními prostředky, snažit se zvýšit podíl vlastních výnosů, zefektivnit kontrolní mechanismy na všech úrovních a zlepšit tak ekonomický stav instituce.**
- 10. Naplňovat standardy ekonomické dostupnosti poskytováním široké škály členěného vstupného dle různých kategorií návštěvníků a poskytovat volný vstup do expozic a na muzejní výstavy ve vybraných dnech.**
- 11. Poskytovat metodickou pomoc muzeím v Moravskoslezském (a Olomouckém) kraji, stejně jako rozvíjet spolupráci s nimi, a to na celém území historického Slezska – tedy na české i polské straně hranice.**

4.1. Sběrka SZM

4.1.1. Výchozí stav

Sběrka SZM je zapsána v Centrální evidenci sbírek muzejní povahy České republiky (dále jen „CES“) pod číslem ZMO/002–05–07/150002. Sběrka dokumentuje vývoj přírody a společnosti historického Slezska, především pak jeho dnešní české části, má celkem 21 oborových částí: Archeologie, Botanika, Dendrologie, Divadlo, Entomologie, Etnografie, Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média, Geologie, Historie, Knihy a časopisy, Muzeologie, Novodobé dějiny, Numismatika, Paleontologie, Památník II. světové války, Písemnosti a tisky, Sběrka Slezský ústav, Muzikologie, Výtvarné umění, Zoologie, Živé dřeviny.

Sběrka čítá přes 2 500 000 j., což je dle Centrální evidence sbírek (dále jen CES) MK ČR 580 668 př. a inv. č. (stav k 7. 10. 2015) muzejních sbírkových předmětů z oblasti přírodních i společenských věd. Sbírkové předměty jsou uloženy ve více než sto padesáti depozitárních místnostech v deseti objektech, což s sebou přináší jak vysoké finanční nároky na provoz a údržbu budov, tak ale především představuje neadekvátní podmínky pro uložení sbírkových předmětů. K přímému ohrožení fyzického stavu předmětů sice nedochází, ale prostorová roztržitost, zastaralé vybavení mobiliáře a nesystematičnost při uložení snižují potenciál využitelnosti a dostupnosti sbírkových předmětů.

Péče o sbírkové předměty probíhá v souladu s Konceptí sbírkotvorné činnosti SZM na léta 2015-2021 a dle vnitřní směrnice Režim zacházení se Sbírkou Slezského zemského muzea, které upravují metodiku a postup při nabývání, převodech či vyřazování sbírkových předmětů a způsob jejich evidence, ochrany a využívání. Poradním orgánem ředitele pro tuto oblast činnosti je Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost.

Pro všechny sbírky SZM je využíván jednotný evidenční software ProMuzeum, sbírka Knihy využívá evidenční software Clavius. Digitalizace sbírky probíhá na základě Koncepte digitalizace sbírky Slezského zemského muzea na léta 2015-2021 a vnitřní směrnice k provádění dokumentace sbírky v digitální podobě. Profesionální digitalizace je prováděna na fotografickém oddělení, které rovněž zajišťuje správu fotografické sbírky a dokumentaci muzejních akcí. Digitalizací se rozumí jak zpracování chronologické a systematické evidence v evidenčním softwaru, tak tzv. evidenční fotografování sbírkových předmětů, využitelné pro

databázový záznam, které provádějí odborní pracovníci. V současné době je zdigitalizováno v muzejních databázích téměř 550 000 j. (chronologická evidence), resp. více než 700 000 j. (systematická evidence). Vytváření úplných záznamů, kdy je v evidenci jak záznam, tak fotografie, však postupuje pomalu, většinou v řádu několika set jednotek za rok na oborovou část sbírky, k 1. pololetí roku 2015 byl celkový počet záznamů o předmětech (muzejní sbírkové předměty, kulturní památky, předměty kulturní hodnoty) evidovaných v úplně digitální podobě v databázi (včetně obrazové dokumentace, metadat atd.) přes 100 000 j.

S péčí o sbírku souvisí také její ochrana. Výhodou SZM je, že má stabilizované oddělení ochrany sbírkových předmětů (dále jen OOSP), které je centrálním muzejním pracovištěm pro ochranu, konzervaci a restaurování sbírkových předmětů.

Na pracovišti působí tým mladých, erudovaných odborných pracovníků, nicméně personální obsazení pro tak rozsáhlý sbírkový fond, jaký SZM spravuje, je nedostačující – k 31. 12. 2014 byl stav pro toto oddělení 4 úvazky. Rovněž technické a prostorové zázemí je naprosto nedostačující. Pro toto oddělení byl vyčleněn objekt bývalého veterinárního ústavu. Pokud by nedošlo v roce 2010 k naprosto nelogickému přestěhování knihovny do Janottovy vily, v níž bylo do té doby umístěno ředitelství SZM, prostorově by objekt OOSP postačoval. Protože ale knihovna, která disponuje téměř 300 tisíci svazky knih, byla přestěhována do objektu, do něhož se vešla jen část fondu, další část knih je uložena, mimo jiné, v objektu OOSP. Tím došlo k jeho výraznému prostorovému omezení, protože téměř celé horní patro objektu slouží jako depozitář knihovního fondu. OOSP tak nedisponuje dostatečným prostorem, není zde např. dílna pro konzervaci rozměrnějších sbírkových předmětů ani kanceláře a dílny či laboratoře pro eventuální další zaměstnance, velkou překážkou je dlouhodobé omezení úložné kapacity příručního depozitáře OOSP, který provizorně slouží jako depozitář oborové části archeologické a etnografické.

Přínosem pro OOSP byl jednoznačně projekt OPVK (Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost), který byl úspěšným splněním indikátorů ukončen dne 28. 2. 2015. Projekt byl realizován od března 2012 ve spolupráci se Slezskou univerzitou v Opavě (Ústav historických věd, dále jen SU) a Vysokou školou báňskou – Technickou univerzitou Ostrava (Centrum nanotechnologií) pod názvem „Zkvalitnění výuky muzejní konzervace a restaurování a průzkumu historických materiálů“ (reg. číslo: CZ.1.07/2.2.00/28.0273). V rámci projektu byly vytvořeny podmínky pro zvyšování úrovně vzdělávání studentů. Pracoviště SZM byla kvalitně vybavena za účelem standardního zajišťování praxí. Výuková laboratoř SZM byla vybavena nábytkem, mobilní odsávací jednotkou ULT ACD 220 AS-V, sestavou pracovního stereomikroskopu SZX7. Dále byly pořízeny účelové sady laboratorních výukových pomůcek, soubor zahraniční odborné literatury a nezbytná výpočetní technika. Ačkoli zajišťování praktického vyučování praxí studentů SU na pracovištích Oddělení ochrany sbírkových předmětů SZM bylo ukončeno v rámci letního semestru 2014/2015, i nadále jsou zde průběžně zajišťovány konzultace se studenty oboru konzervace a restaurování při zpracovávání semestrálních, ročníkových a diplomových pracích. Veškeré zázemí, které bylo v rámci výše uvedeného projektu pořízeno, je rovněž využíváno pro účely průzkumů materiálů kulturní hodnoty a konzervace a restaurování pestré škály muzejních sbírkových předmětů, s nimiž je možno se v rámci SZM setkat. V neposlední řadě zajišťuje Oddělení ochrany sbírkových předmětů SZM oborový servis ostatním institucím v rámci celé ČR.

Na základě výše popsaného stavu je možno stanovit tyto problematické oblasti:

- nedostatek depozitárních prostor
- pomalý postup digitalizace
- nutná aktualizace metodiky dokumentace současnosti
- nedostatečné personální obsazení oddělení ochrany sbírkových předmětů
- nedostatečné personální obsazení na odděleních, která spravují sbírkový fond SZM, zejména na oddělení přírodních a společenských věd a na oddělení digitalizace a fotodokumentace
- nedostatek prostor pro konzervaci – chybí především dezinfekční komora

4.1.2. Cíle a opatření

Cíl 1: Realizovat výstavbu nového centrálního depozitáře a zlepšit tím kvalitu péče o sbírkový fond

Protože SZM disponuje rozsáhlým sbírkovým fondem, který je v současnosti uložen v převážně nevyhovujících podmínkách, připravit a dokončit výstavbu centrálního depozitáře je proto prioritním úkolem pro následující období. Dokončení depozitáře v nové lokalitě bude kromě zlepšení péče o sbírkové předměty znamenat i další pozitiva:

- nová lokalita, na rozdíl od původního plánovaného umístění, umožní jednak dostatečný kapacitní prostor pro uložení sbírek, jednak vytvoření moderního badatelského zázemí
- v nové lokalitě bude dostatečně velký prostor pro konzervaci nadrozměrných sbírkových předmětů, např. těžké vojenské techniky
- přestěhování sbírek do nového depozitáře umožní výraznou optimalizaci a restrukturalizaci nemovitého majetku SZM
- centrální depozitář bude provozován v nízkoenergetickém režimu, což přinese významnou provozní úsporu za energie

Cíl 2: Digitalizovat sbírkový fond v souladu s aktualizovanou koncepcí digitalizace

V následujícím období je nutno zrychlit tempo digitalizace sbírkových předmětů, kdy především obrazová dokumentace a její připojování do databáze postupuje velmi pomalu v závislosti na personálním obsazení a technických podmínkách:

- bude vytvořeno centrální oddělení fotodokumentace a digitalizace
- oddělení bude personálně posíleno, aby mohlo plnit funkci centrálního digitalizačního pracoviště

Termín vytvoření oddělení	2016
----------------------------------	-------------

- zlepšit technické zázemí pro plynulý chod digitalizace, pro tento účel využívat jak vlastní prostředky, tak finanční prostředky z programu ISO/B

Termín	průběžně
Předpokládaný náklad	200 tis. ročně
Zdroj financování (mimo ISO)	Provozní příspěvek SZM, program ISO/B

Cíl 3: Provést revizi struktury sbírky a její následnou restrukturalizaci, současně připravit metodiku deakcese

Také ve Slezském zemském muzeu, stejně jako v jiných muzejních institucích, za dobu jeho dvousetletého trvání došlo postupně ke shromáždění rozsáhlého souboru předmětů. Některé z nich však nevykazují charakter sbírkového předmětu a bude nutno je na základě nově vytvořené metodiky ze sbírky vyřadit.

Termín:	2017
----------------	-------------

Stejně tak některé společenskovední oborové části měly a mají obdobné zaměření a po dlouhá léta shromažďovaly stejný sbírkový materiál, čímž došlo v mnoha případech k mnohočetnosti sbírkových předmětů. Je proto nutno nově definovat strukturu sbírky.

Termín:	2017
----------------	-------------

Zároveň s výše popsanými kroky je nutno nově specifikovat podmínky pro rozšiřování sbírky jak v režimu úplatného, tak bezúplatného nabytí. Na druhou stranu je nutno vyčleňovat z rozpočtu SZM částku, která bude každoročně na akvizice vynaložena bez ohledu na případné dotace z programu ISO/C, o něž bude SZM usilovat v případě akvizic mimořádného významu.

Termín	průběžně
Předpokládaný náklad	300 tis. ročně
Zdroje financování	provozní příspěvek SZM, ISO/C

Cíl 4: Aktualizovat metodiku dokumentace současnosti

V SZM se dokumentaci současnosti věnují především oborové části Novodobé dějiny, Historie, Muzeologie a provádí ji také fotografické pracoviště. Stejně jako v jiných muzejních institucích však jejich kurátoři řeší otázku, co a ze kterých oborů lidské činnosti sbírat a uchovat pro budoucí generace. Na základě detailní analýzy a široké diskuse odborných pracovníků SZM bude aktualizována metodika pro tuto oblast akviziční činnosti i s ohledem na činnost jiných muzeí jednak v rámci resortu Ministerstva kultury ČR, jednak v regionu severní Moravy a Slezska.

Termín:	2016
----------------	-------------

Cíl 5: Vytvořit metodiku, harmonogram a logistiku stěhování sbírkových předmětů do nového centrálního depozitáře

Přesun sbírkového fondu, který čítá přes 2,5 mil. jednotek sbírkových předmětů velmi rozdílného charakteru, bude vyžadovat jednak detailně zpracovaný plán stěhování, jednak jasně specifikované požadavky na obalový materiál, manipulaci a transport. Rovněž bude takovýto přesun znamenat značné finanční náklady.

Na harmonogramu a specifikaci požadavků pro přesun předmětů začali pracovat kurátoři oddělení přírodních věd, a to v souvislosti s havarijním stavem Blücherova paláce. Tyto sbírky bude nutno vystěhovat ještě před dokončením projektu centrálního depozitáře. V současnosti jsou vytipovávány objekty, kam by mohly být přírodovědné sbírky přestěhovány, a to s ohledem na novou lokalizaci centrálního depozitáře, aby nedošlo k neúměrnému zatížení rozpočtu SZM dvojím nákladným stěhováním.

Termín zpracování harmonogramu stěhování přírodovědných sbírek a zpracování předpokládaných finančních nákladů	počátek roku 2016
Termín přesunu přírodovědných sbírek do přechodné lokace	2016
Termín zpracování harmonogramu a logistiky stěhování ostatních sbírek SZM	2017
Termín přípravy na stěhování sbírkových předmětů – zabalení sbírkových předmětů a příprava pro transport	2017-2019
Stěhování sbírkových předmětů do centrálního depozitáře	2020-2021

Cíl 6: Zpracovat koncepci ochrany sbírkových předmětů

Pro efektivní fungování oddělení ochrany sbírkových předmětů v praxi je nutno vypracovat koncepci preventivní ochrany sbírkových předmětů, která mimo jiné stanoví roční minimální počty sbírkových předmětů, které budou ošetřeny (desinfekce, desinsekce, zavádění a využívání moderních obalových materiálů), a z níž vyplynou i požadavky na finanční prostředky, které bude každoročně nutno vynaložit jak na pořízení odpovídajícího vybavení, tak na prostředky, související s kvalitní péčí o sbírkové předměty, především vybavení ateliéru pro restaurování sbírkových předmětů, vyrobených z papíru.

K pořízení nákladnějšího technického vybavení budou využívány prostředky z programu ISO/D, ostatní náklady budou hrazeny z vnitřních zdrojů SZM.

Termín pro přípravu koncepce ochrany sbírkových předmětů	2016
Termín pro zajištění odpovídajícího technického zázemí	průběžně

Předpokládaný náklad	150 tis. ročně
Zdroj financování	provozní příspěvek SZM, ISO/D

Strategie a nástroje pro dosažení stanovených cílů

Stanovit pracovní týmy pro:

- zpracování koncepce ochrany sbírkových předmětů
- zpracování metodiky dokumentace současnosti
- zpracování harmonogramu a stanovení metodiky stěhování sbírkových předmětů z objektů Blücherova paláce a františkánského kláštera, včetně finančního dopadu do provozního rozpočtu

V souvislosti s revizí struktury sbírky připravit následnou restrukturalizaci a návrh metodiky deakcese sbírkových předmětů.

Stanovovat reálné roční plány digitalizace.

Pololetně vyhodnocovat plány digitalizace.

Zajistit programové a technické vybavení pro plynulý chod digitalizace.

Indikátory

Schválená koncepce ochrany sbírkových předmětů

Zpracovaná metodika dokumentace současnosti

Zpracovaný harmonogram a metodika stěhování sbírkových předmětů

Zpracovaný návrh restrukturalizace sbírky včetně metodiky deakcese

Počet digitalizovaných sbírkových předmětů

Dokončená inventarizace sbírkových předmětů dle vyhlášky MKč.275/2000 Sb.

4.2. Vědecko-výzkumná činnost

4.2.1. Výchozí stav

Slezské zemské muzeum je výzkumnou institucí, jejímž hlavním účelem je provádět základní výzkum, aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj a šířit jejich výsledky prostřednictvím výuky, publikování nebo převodu technologií. Výzkum a vývoj je zakotven ve zřizovací listině Slezského zemského muzea, podle níž instituce provádí nejen přírodovědný a společenskovední výzkum území, z něhož sbírkové předměty získává, ale ve své vědecko-výzkumné činnosti se zabývá specifickými tématy celostátního a mezinárodního charakteru. Vědecko-výzkumná činnost má v instituci dlouholetou tradici, v SZM působila a působí řada etablovaných vědeckých pracovníků z oblasti přírodních i společenských věd, jejichž jména byla a jsou mezinárodně uznávána.

Slezské zemské muzeum je vydavatelem tří recenzovaných neimpaktovaných časopisů - Časopisu Slezského zemského muzea (série A přírodovědná, série B společenskovední) a renomovaného vědeckého časopisu Slezský sborník.

Na vědecko-výzkumné činnosti se podílejí odborní pracovníci z oddělení přírodních a společenských věd, součástí SZM je od roku 1993 také bývalý Slezský ústav AV ČR (dnes

oddělení historického výzkumu – Slezský ústav), jehož vědečtí pracovníci zpracovávají především témata perzekuce a totalitních systémů ve 20. století, ale zabývají se i dějinami historického Slezska.

Slezské zemské muzeum je od roku 2009 rovněž výzkumnou institucí Ministerstva kultury ČR a v této oblasti činnosti je podporováno zřizovatelem v rámci programu institucionální podpory dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumných organizací (IP DKRVO).

Odborní pracovníci jsou zapojeni do projektů v rámci interního grantového systému, NAKI (program MK ČR na podporu aplikovaného výzkumu národních a kulturních identit) a Grantové agentury ČR.

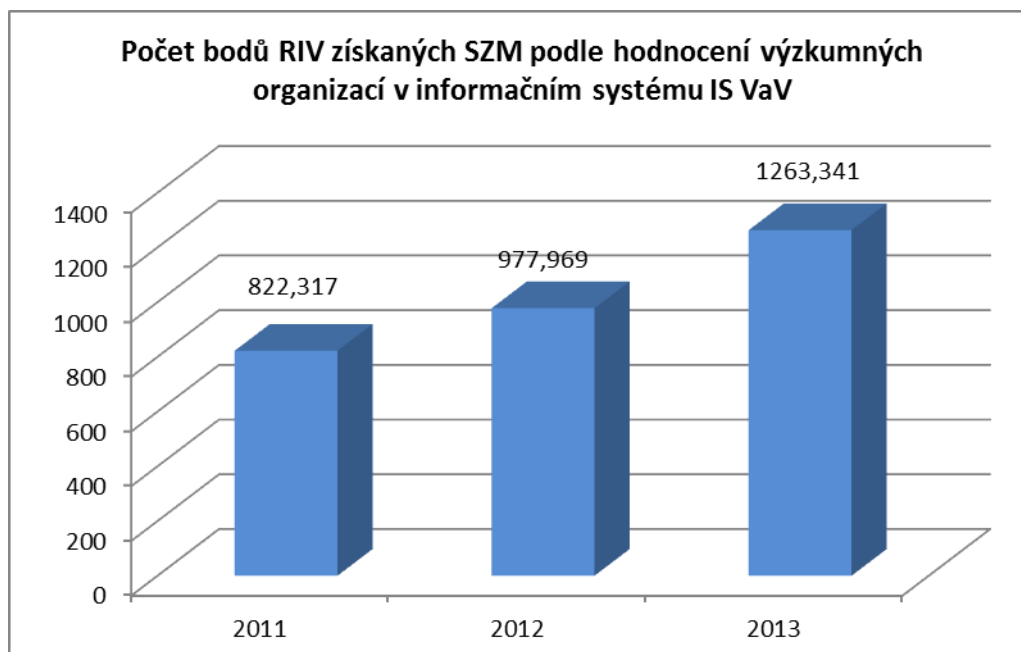
Vědecká a výzkumná činnost tvoří v současnosti významnou součást ediční a publikační činnosti SZM, méně již výstavní a vzdělávací činnosti, již SZM musí výsledky vědeckého bádání zprostředkovávat široké veřejnosti.

A ačkoliv SZM dosahuje opakovaně vysokého hodnocení vědecké činnosti, je i zde velký potenciál rozvoje.

V posledních šesti letech SZM také zcela rezignovalo na pořádání odborných konferencí.

Problémy:

- absence koncepce vědy a výzkumu
- absence systému evaluací odborných pracovníků, chybějící metodika odměňování vědeckých pracovníků za mimořádné výsledky
- roztržitost pracovní náplně u odborných pracovníků – zejména kurátorů – pro množství úkolů spojených se sbírkotvornou a prezentační činností nedostatek času na vědeckou činnost
- vědecko-výzkumná činnost je z velké části postavena na vědeckých pracovnících s vysokou odbornou kvalifikací, kteří jsou ale svým hlavním pracovním úvazkem vázáni jinde (především Slezská univerzita) a v SZM mají pouze částečný úvazek
- řada vědeckých pracovníků je již v důchodovém věku nebo těsně před ním
- v posledních letech byla podpora směřována především do společenskovedních oborů na úkor přírodních věd

Graf č. 1: Počet bodů RIV získaných SZM podle hodnocení výzkumných organizací v informačním systému IS VaV

4.2.2. Cíle a opatření

Cíl 1: Zlepšovat kvalitu vědecko-výzkumné činnosti SZM a vytvořit kvalitní zázemí pro tuto oblast činnosti

Prioritním úkolem bude vytvořit základní a především stabilní tým vědeckých pracovníků – kmenových zaměstnanců SZM tak, aby byla zajištěna jak administrativa, tak koordinace vědecko-výzkumných úkolů. Je nutno vytvořit dostatek kancelářských prostor pro vědecké pracovníky a vytvořit odpovídající technické zázemí – počítače, skenery, vybavení laboratoří apod.

Termín	průběžně
Zdroje financování	provozní příspěvek SZM, grantová podpora

Cíl 2: Vytvořit koncepci vědecko-výzkumné činnosti SZM, která nadefinuje prioritní témata výzkumu, stanoví metodiku hodnocení vědy a výzkumu a systém a kritéria evaluace vědeckých pracovníků

Výzkum ve společenskovědní oblasti je v SZM roztržěn do dílčích témat a z velké části není provázán s dalšími činnostmi, které muzeum musí jako poskytovatel veřejné služby plnit. Výsledky výzkumu tak do budoucna budou v mnohem větší míře prezentovány formou výstav, konferencí, přednášek a diskusních panelů.

Bude nutno vytvořit vnitřní systém hodnocení vědy a výzkumu, nastavit kritéria pro evaluaci vědeckých pracovníků a jejich implementaci do systemizace pracovních míst a vytvořit metodiku pro odměňování za mimořádné výsledky ve vědecko-výzkumné činnosti.

Termín vytvoření koncepce vědecko-výzkumné činnosti a navazující metodiky hodnocení a odměňování

2016

Cíl 3: Podporovat účast odborných pracovníků v řešitelských týmech projektů institucionálních (IGS), regionálních (INTERREG EUROPE), celostátních (NAKI) i mezinárodních

Podpora interních vědeckých úkolů je prioritou podpory vědecké činnosti pracovníků muzea. Pro zabezpečení realizace rozsáhlejších výzkumných záměrů je nutná podpora vědeckých pracovníků v zapojení do projektů v rámci Grantové agentury ČR, do projektů Evropské unie (NAKI, IROP), do programů přeshraniční spolupráce, prostředků municipality, mikroregionů, nadací apod., stejně jako do výzkumných projektů akademických pracovišť a univerzit.

Termín

průběžně

Cíl 4: Podpora přírodovědných oborů

V následujících letech je nutno posílit význam vědeckých projektů z oblasti přírodních věd, zejména v oborech entomologie, ichtyologie a environmentálního výzkumu, protože právě v těchto oborech má SZM ve svých řadách několik mezinárodně etablovaných vědeckých pracovníků s vysokým odborným kreditem, kteří provádějí jak základní, tak aplikovaný výzkum, v některých případech světové ojedinelý.

Strategie a nástroje pro dosažení stanovených cílů

Vytvořit pracovní tým pro přípravu koncepce vědy a výzkumu.

Stanovit prioritu výzkumných záměrů SZM.

Zajistit kvalitní personální zabezpečení jednotlivých oddělení s ohledem na možnou spolupráci na meziinstitucionálních a mezinárodních výzkumných projektech.

Vytvořit odpovídající materiálně-technické a programové vybavení pro plnění úkolů v oblasti vědy a výzkumu.

Vytvořit interní systém evaluace odborných a vědeckých pracovníků a navazující systém motivace a odměňování dle dosažených výsledků.

Promítnout závěry výstupy vědeckých projektů do prezentačních a edukačních aktivit SZM.

Indikátory

Počet přihlášených grantových projektů.

Počet schválených grantových projektů.

Počet smluv o spolupráci s domácími a zahraničními institucemi.

Počet výstupů vědecko-výzkumné činnosti.

Počet dosažených bodů RIV.

4.3. Knihovna SZM

4.3.1. Výchozí stav

SZM je veřejná vědecká knihovna, jejíž knihovní fond obsahuje na 290 000 svazků, část fondu tvoří sbírkový fond Silesiak a starých tisků. Přibližně 150 000 svazků je již zapsáno v on-line katalogu.

Fond tvoří společenskovědná literatura, především z oblasti historie, kunsthistorie, muzeologie, etnografie, demografie, filozofie, sociologie, archeologie, politologie, numismatiky, divadla, hudebních věd a fotografie, a dále přírodovědná literatura z oblasti geologie, entomologie, botaniky, zoologie, mineralogie, dendrologie a paleontologie.

Knihovna disponuje i fondem časopisů, který tvoří 700 titulů vědeckých časopisů přírodovědných a společenskovědných. Výpůjční doba je zajištěna v rozsahu pouze 11 hodin týdně, a to takto:

- středa: 12.00–15.30 hod.
- čtvrtek: 8.00–15.30 hod.

Knihovna poskytuje základní knihovní, informační a reprografické služby, tuzemskou a zahraniční výměnu knih, meziknihovní výpůjční službu, nákup knih a vazbu novin a časopisů. Pro kvalitní výkon těchto služeb však oddělení nemá dostatečně zajištěno personální obsazení, což ztěžuje především retrokatalogizaci (zapsání knih do on-line katalogu). Pro zpracování fondu je využívána dotace z programu VISK MK ČR.

Největším problémem je uložení knižního fondu na třech místech a to, že v roce 2010 byl stav pracovníků knihovny zredukován na polovinu, což výrazně omezilo rozsah poskytovaných služeb veřejnosti.

4.3.2. Cíle a opatření

Cíl: Zlepšit nabízené služby veřejnosti

- pro zajištění kvalitních služeb veřejnosti zvýšit počet pracovníků knihovny
- rozšířit výpůjční dobu na více dní v týdnu a tuto dobu přizpůsobit požadavkům veřejnosti
- rozšířit nabídku o možnost absenční výpůjčky
- zajistit dostatek zázemí pro uložení knižního fondu
- zajistit konzervování a opravu poškozených tisků
- dokončit retrokatalogizaci starých tisků a elektronické zpracování stávajícího knihovního fondu
- navázat na zpracování periodik pro Souborný katalog (přerušeno v roce 2009)
- pokračovat v získávání dotací z programu VISK pro dokončení retrokatalogizace
- stabilizovat profil knihovního fondu a v jeho rámci pokračovat v akviziční politice
- účastnit se projektů zaměřených na digitalizaci

- prohloubit spolupráci s ostatními veřejnými odbornými a muzejními knihovnami na území Moravskoslezského kraje
- zlepšit prezentaci knihovny SZM na webových stránkách a na sociálních sítích
- zpřístupňovat knihovní fond veřejnosti prostřednictvím výstav a pravidelných přednášek

Strategie a nástroje pro dosažení stanovených cílů

Vytvořit personální, programové a materiálně-technické zázemí pro fungování moderní veřejné vědecké knihovny.

Zajistit technické vybavení pro retrokatalogizaci a digitalizaci vybraných knihovních fondů.

Rozšířit edukační možnosti knihovny.

Vytvořit podmínky pro stáže studentů oboru knihovnictví.

Indikátory

Počet realizovaných výpůjček.

Počet záznamů v on-line katalogu.

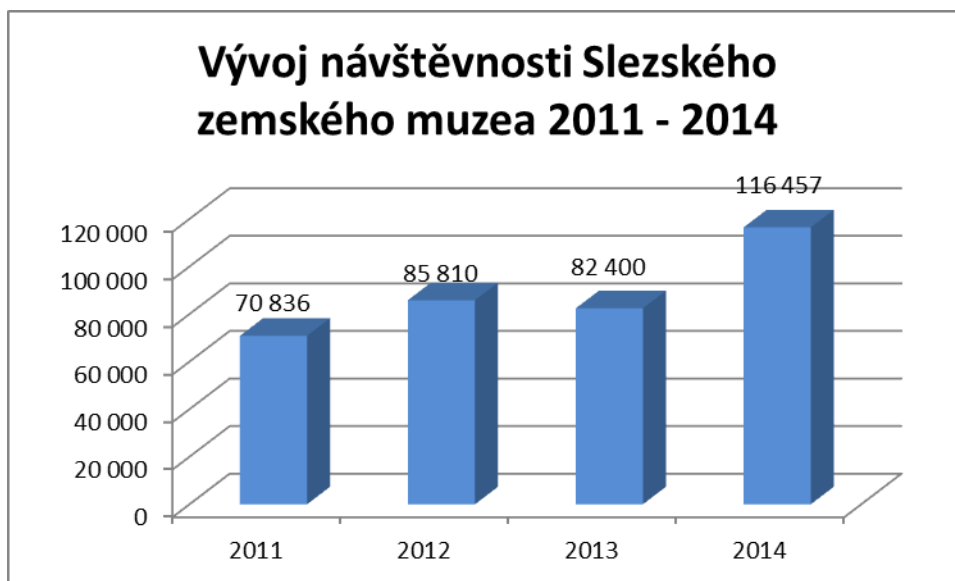
Počet digitalizovaných dokumentů.

4.4. Výstavní činnost

4.4.1. Výchozí stav

Slezské zemské muzeum disponuje šesti prezentačními areály – v Opavě je to Historická výstavní budova a Památník Petra Bezruče, mimo Opavu Národní památník II. světové války v Hrabyni, Areál československého opevnění v Hlučíně-Darkovičkách, Arboretum Nový Dvůr – Stěbořice a Srub Petra Bezruče na Ostravici. Ročně pracovníci muzea připraví pro veřejnost kolem dvaceti výstav, na nichž se podílí jak kurátoři příslušných oborových částí sbírky, tak pracovníci technického a výstavního oddělení. Výstavní program schvaluje na každý rok Programová rada SZM, neexistuje však střednědobá koncepce výstavní činnosti.

V posledních letech se ustálil projekt dvou stěžejních výstavních projektů v Historické výstavní budově a jednoho v Národním památníku II. světové války, které jsou pak doplňovány menšími výstavami. Počty návštěvníků prezentačních areálů SZM se pohybují kolem osmdesáti tisíc osob ročně, výjimku tvořil rok 2014, kdy si SZM připomínalo dvousetleté výročí svého založení a velkému zájmu veřejnosti se těšila výstava *Unikáty zemských muzeí* a oblíbená akce *Hlučín – Darkovičky 2014* (ukázka obrany pevností), které přilákaly několik desítek tisíc návštěvníků.

Graf č. 2: Vývoj návštěvnosti od roku 2011

4.4.2. Expozice a výstavy

Historická výstavní budova

Byla otevřena po celkové rekonstrukci v roce 2012. Ve třech podlažích je zpřístupněn bohatý sbírkový fond SZM v expozici Slezsko, zaměřené na historii, přírodu a kulturu zdejšího regionu. V současné době tvoří hlavní tematické celky a) *Příroda Slezska*, zaměřená na přiblížení přírodních podmínek a biodiverzity nejen regionu, ale různých oblastí světa, b) *Encyklopedie Slezska*, která prostřednictvím hesel seznamuje návštěvníky s dějinami, kulturou a životem ve Slezsku, c) *Historie Slezska*, věnovaná dějinám regionu. Expozice je pravidelně obměňována a doplňována sezonními výstavami. Chybějící klimatizace však vede k návštěvnickému dyskomfortu i k problémům s ochranou vystavených sbírkových předmětů, zcela schází zázemí pro technickou přípravu nových výstav. Ač byla expozice otevřena v roce 2012, zcela postrádá interaktivitu a prvky, které by zlepšily komunikaci se zdravotně handicapovanými osobami a pomohly jim nejen usnadnit orientaci v expozici, ale také by umocnily jejich zážitek z návštěvy – tato skupina přitom tvoří nezanedbatelný podíl na celkové návštěvnosti.

Památník Petra Bezruče

Expozice Život a dílo Petra Bezruče se nachází v budově stojící na místě rodného domu tohoto významného básníka. Ač si expozice stále zachovává značnou výpovědní hodnotu, je nutno veřejnosti zpřístupnit expozici zcela novou, která bude reflektovat aktuální výsledky bádání nejen o osobnosti Petra Bezruče, ale také o dalších regionálních autorech, jejichž pozůstalosti tvoří významnou součást sbírkového fondu SZM. Dosavadní expozice byla otevřena v roce 1967 v rámci stého výročí narození básníka.

Arboretum Nový Dvůr

Základ expozice tvoří původní historický zámecký park v anglickém stylu, který začal v roce 1906, kdy se přičlenil na novodvorské panství, budovat Quido Riedel, významný dendrolog a sběratel dřevin (na rodovém panství v Bílé Lhotě založil rovněž zámecký park).

Areál nabízí na ploše 23 ha venkovní dendrologickou expozici *Dřeviny pěti světadílů*, v níž mohou návštěvníci vidět dřeviny z Japonska, Číny, Koreje, Sibíře a Severní Ameriky. Arboretum eviduje na sedm tisíc druhů a kultivarů rostlin. Nejznámější je sbírka rododendronů, k nejzajímavějším exponátům patří sekvoje a cedry.

Skleníková expozice *Tropické a subtropické rostliny* vznikla z části pěstebního skleníku a představuje kolem 280 druhů rostlin.

Největším problémem areálu je neexistence expozičního skleníku - původní skleník musel být pro havarijní stav konstrukce odstraněn v roce 2000.

Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky

Ojedinelý pevnostní areál, který je dokladem fortifikačního systému z 30. let 20. století, je tvořen několika pevnostními objekty – MO-S 17 Štípký, MO-S 18 Obora, MO-S 19 Alej, MO-S 20 Orel a lehký objekt LO 37A.

Pro veřejnost je zpřístupněn objekt MO-S 19 Alej, který ukazuje návštěvníkům podobu objektu z období před 2. světovou válkou. Ostatní objekty bývají zpřístupněny výjimečně, při doprovodných akcích.

Národní památník II. světové války

V roce 2009 zde byla po rekonstrukci otevřena expozice *Doba zmaru a naděje*, jež prezentuje nejvýznamnější události 2. světové války. Prostřednictvím autentických předmětů, které věnovali muzeu přírodní účastníci domácího i zahraničního odboje, stejně jako oběti holocaustu, expozice zpřístupňuje jejich osobní příběhy. Poprvé v muzeu byl zde uplatněn koncept tzv. dynamické expozice, která je i několikrát za sezonu doplněna a obměněna.

V menší výstavní budově jsou zpřístupňovány výstavy, které tematicky doplňují hlavní expozici.

Srub Petra Bezruče

Je součástí dědictví po básníku Petru Bezručovi. Část interiéru je zachována v původní podobě (obytná část), v dřevníku je instalována expozice *Krajem Petra Bezruče*, která ovšem vyžaduje reinstalaci.

4.4.3. Cíle a opatření

Cíl 1: Nově definovat dlouhodobou i střednědobou koncepci výstavní činnosti

V SZM je každoročně schvalován plán ročních výstav, pro efektivní plánování finančních prostředků bude nutno připravit střednědobou koncepci výstavní činnosti, založené na dvou -třech velkých výstavních projektech ročně, které budou doplněny řadou menších výstav.

Výstavní projekty budou plánovány s ohledem na prezentační možnosti jednotlivých oddělení SZM i s ohledem na plánované výstavní projekty v regionu, aby nedocházelo k tematickému překrývání. Každoročně bude plán výstav po ukončení návštěvnické sezony Programovou radou SZM vyhodnocen z hlediska návštěvnosti a ekonomického přínosu.

Sbírkové předměty budou v mnohem větší míře zpřístupňovány veřejnosti na webových stránkách (virtuální muzeum, kolekce sbírek, příběhy sbírkových předmětů).

Ve spolupráci s municipalitou, neziskovým sektorem a partnerskými organizacemi budou vyhledávány možnosti pořádat výstavy také v prostorách mimo areály SZM.

Hlavní plánované výstavní projekty v nejbližším období (pracovní názvy):

2016

- Magičtí Lucemburkové
- Svět dětí
- Spolkový život ve Slezsku
- Odchody a návraty – příběhy příslušníků čs. zahraničního odboje

2017

- Život a dílo Petra Bezruče (výstava k 150. výročí narození)
- Liechtensteinové a Opava – město a umění – výstava věnována rodu Liechtensteinů jako významných mecenášů, kteří se zasloužili o vznik muzea

2018

- Značka Československo – s tématy *Rok 1918 a Rakouské Slezsko* a *Značka Československo – Češi a Slováci na frontách Velké války*

Termín přípravy střednědobé koncepce	2016
Předpokládaný náklad na výstavní činnost	1,5 mil. Kč ročně
Zdroje financování	Provozní příspěvek SZM, program Kulturní aktivity MK ČR, externí zdroje

Cíl 2: Inovovat stávající expozice:

- **v Památníku Petra Bezruče (a ve Srubu Petra Bezruče)**

Jak bylo popsáno výše, nejstarší expozice se nachází v Památníku Petra Bezruče (PPB). V současnosti je již velice zastaralá a návštěvníkům nezprostředkovává moderní pohled na dílo Petra Bezruče a další regionální autory. Návštěvnost je dlouhodobě velmi nízká, návštěvníci přicházejí spíše na krátkodobé výstavy a kulturně-výchovné programy. V

následujícím období bude tedy nutno hledat finanční prostředky především na vybudování nové expozice v PPB, již by ale měla předcházet celková rekonstrukce objektu památníku.

Termín vybudování nové expozice	2020
Předpokládaný náklad na reinstalaci	3 mil. Kč
Zdroje financování	provozní příspěvek SZM, program Kulturní aktivity MK ČR, externí zdroje

- **v Národním památníku II. světové války**

Expozice *Doba zmaru a naděje* v Národním památníku II. světové války (NPDSV) byla otevřena po generální rekonstrukci v roce 2009. Obsahuje řadu instalovaných scén a netradičních výtvarných řešení, je vybavena řadou multimediálních prvků - informačních kiosků, plazmových obrazovek, scénických světel apod. Tyto prvky však velmi rychle zastarávají a v následujících letech bude proto nutno investovat do nového systému audiovizuální techniky, aby byla zvýšena zážitkovost expozice a podtržena její výjimečnost.

V roce 2016 bude expozice doplněna o sousoší lidických dětí, umístěné nyní v Muzeu a galerii severního Plzeňska v Mariánské Týnici, kde již nadále nemůže zůstat. Jde o 82 původních sádrových dětských soch v nadživotní velikosti, které autorka, Marie Uchytlová, dokončila v březnu 1989 a které byly předlohou k bronzovému Pomníku dětským obětem války.

Termín instalace sousoší v NPDSV	2016
Předpokládaný náklad – reinstalace původní scény a instalace sousoší	900 tis. Kč
Zdroje financování	provozní příspěvek SZM, program Kulturní aktivity MK ČR
Termín inovace expozice v NPDSV	2016-2018
Předpokládaný náklad	200 tis. ročně
Zdroje financování	provozní příspěvek SZM, program Kulturní aktivity MK ČR, externí zdroje

- **v Historické výstavní budově**

U *Expozice Slezsko* je nutno dodržet období udržitelnosti do roku 2017, v následujících letech musí ovšem dojít k obnově expozice směrem k její větší výpovědní hodnotě a srozumitelnosti, k doplnění o interaktivní a haptické prvky a pomůcky pro skupiny handicapovaných návštěvníků a o audiovizuální techniku.

Obě posledně jmenované expozice mají velký rozvojový potenciál – obě vyprávějí příběhy prostřednictvím autentických předmětů, musí se však změnit způsob této prezentace.

Termín vybudování nové expozice	2018-2021
Předpokládaný náklad	500 tis. ročně

Cíl 3: Část veřejného výstavního prostoru věnovat prezentaci studentských projektů, neziskovému sektoru, mladým umělcům

- pokračovat ve spolupráci s dosavadními partnery, např. Charitou Opava (výstava Můj svět), kluby vojenské historie (ukázka obrany pevností), Aktivními zálohami ČR (soutěže s brannou tematikou v areálu Národního památníku II. světové války, Církevní konzervatoři Opava (koncerty a vystoupení studentů) apod.

Strategie a nástroje pro dosažení stanovených cílů

Zkvalitnění péče o sbírkové fondy a tím rozšíření možností jejich prezentace veřejnosti

Rozšíření spolupráce s ostatními kulturními institucemi v regionu, v celé ČR i v zahraničí

Zapojení studentů SŠ a VŠ do přípravy výstavního programu SZM, rozšíření možnosti prezentace studentských projektů

Rozšířit prostorové možnosti pro výstavy o doposud nevyužité, ale atraktivní venkovní prostory (zahrada Paláce Razumovských, zahrada u Müllerova domu, vnitřní zahrada v Památníku P. Bezruče)

Pravidelná obměna stálých expozic

Rozšířit možnosti propagace výstav

Rozšířit nabídku doprovodných programů k výstavám

Průběžné vyhodnocování návštěvnosti výstav a expozic

Indikátory

Počet návštěvníků expozic a výstav

Počet vzdělávacích programů

Počet odborných přednášek pro veřejnost

Počet skupinových návštěv expozic a výstav

4.5. Vzdělávací činnost a volnočasové aktivity**4.5.1. Výchozí stav**

Slezské zemské muzeum má vzhledem k rozsáhlému sbírkovému fondu dostatečné možnosti pro edukační činnost nejen v systému školního vzdělávání, ale také v systému celoživotního vzdělávání občanů. V současnosti jsou vzdělávací programy připravovány v Historické výstavní budově, v Památníku Petra Bezruče a v Národním památníku II. světové války, a to k sezonním výstavním projektům, některé zůstávají i v delších obdobích, jiné jsou obměňovány. V nabídce SZM bylo pro rok 2015 dvacet vzdělávacích programů pro všechny věkové kategorie školní mládeže.

Největší návštěvnost mají vzdělávací programy vztahující se k období 2. světové války připravované v Národním památníku II. světové války, kde probíhají i vzdělávací semináře pro učitele základních a středních škol.

Muzeum nemá dostatečnou nabídku volnočasových aktivit.

Problémy:

- muzejní pedagogové připravují vzdělávací programy v rámci své pracovní doby, bez využití externích zdrojů financování, např. ze strukturálních fondů
- programy jsou připravovány především z oblasti literárněhistorické, minimálně se vztahují k přírodě a technice, zcela je opominuta např. oblast environmentálního vzdělávání v Arboretu Nový Dvůr
- muzeum nepřipravuje programy pro skupiny návštěvníků se speciálními potřebami
- muzeum v současné době nemá dostatečnou nabídku volnočasových aktivit pro různé věkové kategorie návštěvníků
- muzeum nedostatečně využívá potenciálu sbírkového fondu Památníku Petra Bezruče pro literárně-jazykové výukové programy

4.5.2 Cíle a opatření

Cíl 1: Rozšířit a zkvalitnit nabídku doprovodných služeb, zlepšit návštěvnický komfort

Návštěvníkům je potřeba nabídnout atraktivní prostor a možnosti jak strávit v prezentačních areálech více času než jen dobu vymezenou pro prohlídkou expozic a výstav. Proto je nutno:

- zvýšit atraktivitu areálů vybudováním prostorového a technického zázemí pro vzdělávací a volnočasové aktivity
- zvýšeny musí být kapacitní možnosti parkovišť v areálech, které jsou nedostačující především při pořádání kulturních akcí
- téměř ve všech areálech je nutno instalovat venkovní i vnitřní orientační systém
- je nutno zlepšit stav cestních sítí – především v Arboretu Nový Dvůr a Areálu čs. opevnění Hlučín-Darkovičky
- vybudovat v expozicích odpočinkové zóny, čítárny, rozšířit nabídku občerstvení
- do venkovních areálů instalovat dětské atrakce, např. dětská hřiště
- zřídit šatny, místnosti pro matky s dětmi, prostory pro uschování kol se základním vybavením pro opravy
- zkvalitnit propagaci volnočasových aktivit
- nabídnout možnosti pro pořádání firemních akcí a aktivit (teambuilding, apod.)

Cíl 2: Zvyšovat atraktivitu prezentačních areálů a jednotlivých expozic pro různý segment návštěvníků, vytvořit nabídku doprovodných a vzdělávacích programů pro všechny věkové kategorie

- připravovat doprovodné programy pro rodiny s dětmi
- rozšířit nabídku o vzdělávací programy se zaměřením na environmentální výchovu, výchovu k vlastenectví, apod.
- komunikovat s pedagogickou veřejností ve smyslu informování o možnostech využívání sbírkového fondu SZM ve výuce jak ve školách, tak v prostorách SZM
- využít potenciál prezentačních areálů – zejména Arboreta v Novém Dvoře a Národního památníku II. světové války pro pořádání příměstských táborů
- pořádat workshopy a výtvarné dílny jak pro mládež, tak pro osoby s handicapem a pro seniory
- připravit programy dalšího a celoživotního vzdělávání a speciální programy pro tělesně handicapované a seniory
- využít potenciálu odborné veřejné knihovny

Strategie a nástroje pro dosažení stanovených cílů

Rozšíření možností nabídky doprovodných programů v médiích

Širší využití sociálních sítí – facebook, twitter, instagram

Vytvoření nových webových stránek

Nabídka aplikací pro chytré telefony a tablety

Indikátory

Počet realizovaných doprovodných akcí

Počet návštěvníků doprovodných a vzdělávacích programů

Počet realizovaných skupinových návštěv vzdělávacích programů

Počet realizovaných workshopů

Počet programů pro rodiny s dětmi

4.6. Provozně-investiční činnost

4.6.1. Výchozí aktuální stav hlavních objektů SZM, majetek SZM

SZM hospodaří k 30. 9. 2015 s majetkem ve výši:

- dlouhodobý nehmotný majetek - 3 340 tis. Kč
- dlouhodobý hmotný majetek - 578 162 tis. Kč

Celková aktiva SZM k 30. 9. 2015 činí 620 547 tis. Kč

Objekty SZM po rekonstrukci:

Národní památník II. sv. války v Hrabyni

- generální rekonstrukce 2006-2008

Problémy:

- nutná oprava kanalizace v hlavním objektu, dokončení osvětlení nutné pro zprovoznění vyhlídky

Historická výstavní budova

- (rekonstrukce 2010-2012 z ROP Moravskoslezsko)

Problémy:

- nemožnost realizace reklamací z důvodu zániku dodavatelské firmy cca rok po ukončení investiční akce
- kritický stav vnitřních omítek v 1. podzemním patře z důvodu nedostatečně provedené hydroizolace objektu a sanace zdiva při rekonstrukci
- přehřívání objektu a špatná cirkulace vzduchu z důvodu absence vzduchotechniky
- praskání teras na podlahách v 1. a 2. nadzemním patře
- nesprávně technologicky provedená rekonstrukce vstupního schodiště
- špatně provedená oprava kanalizace

Janotova vila - knihovna SZM

- rekonstrukce 2011-2012

Problémy:

- špatná hydroizolace v suterénu
- špatný stav střešní krytiny

Palác Razumovských – ředitelství SZM, depozitář knihovny

- objekt, vybudovaný v letech 1891-1893 pro šlechtickou rodinu Razumovských, v letech 1946-2009 sídlo Slezského ústavu, od roku 2010 sídlo ředitelství SZM

Problémy:

- nedokončená rekonstrukce budovy – křídla paláce
- špatně provedené izolace budovy – kritická vlhkost v suterénních prostorech
- během rekonstrukce nebyla provedena výměna oken a dveří, případně repasování, což znamená citelné energetické ztráty

Objekt Nádražní okruh 33b – oddělení ochrany sbírkových předmětů, depozitáře knihovny

- od výstavby v 80. letech 20. stol. nebyla dosud realizována zásadní rekonstrukce
- dílčí stavební úpravy proběhly v posledních pěti letech zhruba ve třech etapách (1. PP - příruční depozitář, dřevodílna a údržba; 1. NP – preparace, výuková laboratoř v rámci OPVK), po opravě však objekt nebyl zkolaudován – výsledný stav stavebních úprav

- se lišil od projektu, změny nebyly zakresleny
- dokončené úpravy byly v letošním roce zpracovány do dokumentace skutečného využití prostor pro projednání v režimu změny účelu užívání
- nutná rekonstrukce střechy, výměna oken a dveří, rozvodů a topení, zateplení objektu

Další objekty v majetku SZM:

Objekt Nádražní okruh 29 – oddělení historického výzkumu

- poslední rekonstrukce v 70. letech 20. stol.
- nutná generální rekonstrukce

Objekt Ostrožná 42 (bývalý františkánský klášter)

- poslední rekonstrukce v 70. letech 20. stol. – adaptace na pracoviště společenských věd
- problémy se statikou a vlhkostí
- na objekt vznesen restituční církevní nárok

Památník Petra Bezruče, Ostrožná 35

- poslední rekonstrukce v 70. letech 20. stol.
- problémy s vlhkostí ve sklepních prostorech
- havarijní stav oken a dveří
- nutná částečná rekonstrukce

Objekt Nádražní okruh 33b – Grauerova vila

- původní stav bez rekonstrukce
- v současnosti v pronájmu pracoviště Zemského archivu Opava a Archeologického ústavu AV ČR, pobočka Brno
- nutná adaptace pro účely muzejních pracovišť

Arboretum Nový dvůr

- ***budova zámečku***
- zámeček vznikl mezi lety 1846-1870, dostupné prameny však nedovolují určit, zda měl od začátku dnešní podobu, nebo byl v 60. letech 19. století přestavěn v pseudorenesančním stylu. Stavitel- architekt není znám, nutná celková rekonstrukce.
- ***historický altánek***
- nutná rekonstrukce
- ***expoziční pavilon ze 70. let 20. stol.***

- nutná rekonstrukce
- *alpinum*
- probíhá rekonstrukce
- *cestní síť*
- nutná rekonstrukce

Objekt Bělá pod Pradědem – přírodovědná stanice pro terénní výzkum

- objekt horské chalupy z roku 1870 v původním stavu, který sloužil jako stanice pro terénní výzkum
- objekt je dlouhodobě nevyužíván, je ve špatném technickém stavu

Srub Petra Bezruče, Ostravice

- původní stav z r. 1929, objekt v poměrně dobrém stavu, v zadním traktu vzlínání přízemní vlhkosti

Objekt Palackého 23, Ostrava – Přívoz – depozitář oborové části Novodobé dějiny

- původně bytový dům, rekonstrukce v 70. letech 20. stol., objekt v poměrně dobrém stavu, ale v sociálně vyloučené lokalitě

Areál čs. opevnění v Hlučíně-Darkovičkách

- areál je tvořen čtyřmi pevnostními objekty (Orel, Obora, Alej, Štípký) a jedním LO 37
- schází zázemí pro návštěvníky, objekty jsou v technicky nevyhovujícím stavu – vlhkost, špatný stav stropních desek, nedostatečné EZS a kamerový systém
- objekt Štípký byl převzat do majetku SZM v r. 2013 bez navazujícího bezpečnostního zajištění (polozbořený objekt v havarijním stavu, je nutno jej sanovat a zabezpečit)

Blücherův palác – oddělení přírodních věd

- barokní palác, kulturní památka, jedna z architektonicky i historicky nejhodnotnějších staveb v centru Opavy
- objekt je využíván oddělením přírodních věd pro depozitáře a pracovny. V objektu jsou po dlouhá desetiletí ukládány přírodovědné sbírky z oblasti entomologie, botaniky, geologie, zoologie a paleontologie, přičemž současný počet jednotek se blíží číslu 1,3 mil. kusů. Palác svou dispozicí a stavebním řešením nesplňuje nároky na depozitární prostory, místnosti jsou nevhodně členěny a neumožňují vhodné uložení a přístup ke sbírkám, mikroklima části depozitářů také neodpovídá uznávaným standardům. Jako nejproblematictější se ukazuje především dlouhodobá absence péče o tento rozsáhlý a historicky cenný objekt. Poslední částečná rekonstrukce proběhla v letech 1959-1962,

práce na zabezpečení izolace objektu pak v 80. letech 20. století. Současný stav stavebních konstrukcí je alarmující. V létě 2009 došlo k výměně silně poškozené střešní krytiny na mansardách. Ve velmi špatném stavu je celá střešní konstrukce včetně krovů, v některých částech objektu se objevují statické poruchy zdí.

Problémy:

- rozsáhlé napadení dřevomorkou a dalšími dřevokaznými houbami a hmyzem
- současné užité zatížení je překročeno dvojnásobně až čtyřnásobně proti doporučenému stavu
- nutná generální rekonstrukce objektu, je nutno zahájit kroky k postupnému vystěhování sbírkových předmětů
- v roce 2008 bylo provedeno staticko-technické zhodnocení objektu, které vyhodnotilo stav jako havarijní, přesto nebyly podniknuty adekvátní kroky k nápravě
- degradace objektu byla urychlena razantním omezením vytápění objektu v posledních třech letech
- objekt je dlouhodobě monitorován z hlediska teploty a relativní vlhkosti, která vykazuje mimo topnou sezonu ve většině depozitárních prostor hodnotu přes 70 %

Müllerův dům – oddělení archeologie

- objekt z roku 1726 patřil k dnes již neexistujícímu liechtensteinskému zámku (dříve hradu opavských Přemyslovců), jednopatrová budova s valbovou střechou v rozsáhlé zahradě
- v současné době ukončeno výběrové řízení na rekonstrukci, rekonstrukční práce započnou do konce roku 2015

Rozpracované investiční záměry a projekty:

Centrální depozitář

- v roce 2008 byla zpracována architektonická studie na víceúčelový objekt depozitáře a pracovišť odborných pracovníků, umístěný v zahradě paláce Razumovských. Studii vypracoval Ateliér 38. V r. 2009 byla studie upravena na centrální depozitář, v únoru 2010 a v červnu 2011 byly aktualizovány investiční záměry centrálního depozitáře a předloženy MK
- v r. 2012 bylo vypsáno výběrové řízení na zpracování projektové dokumentace k depozitáři a smlouva s dodavatelem byla podepsána v únoru 2013. Vítězem se stala firma Kania, a.s. V průběhu přípravy projektové dokumentace pro DUR bylo zjištěno, že objemová studie nevyhovuje potřebám SZM, ale firma se odmítla nadále podílet na zpracování projektu. Proto bylo vypsáno nové výběrové řízení, které vyhrála firma Technico Opava, s.r.o.

Další práce na projektu jsou pozastaveny, a to z těchto důvodů:

- od počátku nebyla lokalizace depozitáře dostatečně komunikována jak s odbornou a laickou veřejností, tak se zřizovatelem
- projekt vychází z neaktuálních hydrogeologických průzkumů, je zde vysoké riziko nestabilního a podmáčeného podloží, které vyžaduje zvýšené náklady pro základy stavby
- rozpor shledán v dopracování dvou podzemních pater oproti původnímu zadání
- projekt neřeší napojení a rekonstrukci stávajícího objektu 33b na objekt depozitáře
- adaptace objektu 33b není vhodná pro zamýšlené využití jako zázemí centrálního depozitáře
- rozpočet stavby byl stanoven pouze rámcově na základě původní objemové studie, která počítala s menším objektem; je zde vysoké riziko překročení nákladů na stavbu
- prostorové řešení nedává dostatečnou záruku kapacitních možností pro stávající sbírkový fond SZM
- lokalizace depozitáře vylučuje možnost další přístavby objektu
- lokalizace by trvale znehodnotila historický objekt paláce Razumovských (kulturní památka) a přílehlou historickou zahradu

Skleníková expozice Arboretum Nový Dvůr

- projekt připraven se stavebním povolením, v rámci projektu bude nově zbudována skleníková expozice v místě původně umístěného skleníku ze 70. let 20. století, který byl v roce 2000 odstraněn. Projekt je v rámci MS kraje zcela ojedinělý a svým významem jedinečný, měl by vytvořit atraktivní turistickou destinaci, která svou velikostí a významem bude jedinou na severní Moravě a ve Slezsku. Projekt je zcela připraven se stavebním povolením v právní moci.

Rekonstrukce zámečku v Arboretu Nový Dvůr

- je rozpracován investiční záměr, který by měl z budovy, v níž je v současnosti umístěno administrativní zázemí arboreta, učinit multifunkční objekt, sloužící veřejnosti jako výstavní a edukační prostor a prostor pro společenské akce

4.6.2. Plánované projekty 2016-2021, termíny a předpokládané finanční náklady

1. Rekonstrukce Müllerova domu

Je dokončeno výběrové řízení na dodavatele zakázky, do konce roku 2015 bude zahájena rekonstrukce.

Termín	2015-2017
Předpokládaný náklad	38 mil. Kč
Zdroj financování	Ministerstvo kultury ČR

2. Výstavba centrálního depozitáře SZM

Projektová dokumentace je ve fázi rozpracovanosti, v současné době probíhají jednání s Ministerstvem obrany a statutárním městem Opava, jejichž výsledkem by mělo být získání pozemků v areálu bývalých Dukelských kasáren, kde by byl postaven centrální depozitář s odpovídajícím zázemím. Projekt výstavby je registrován, finanční prostředky jsou alokovány SZM.

Termín	2019
Předpokládaný náklad	207 mil. Kč
Zdroj financování	Ministerstvo kultury ČR

3. Blücherův palác

U tohoto objektu je bezpodmínečně nutná generální rekonstrukce, vzhledem k havarijnímu stavu v pokud možno co nejkratším čase. Je proveden stavebně-historický průzkum, průzkum vlhkosti a staticko-technické posouzení (aktualizováno v r. 2015). V současné době je zpracováván investiční záměr, v objektu bude umístěno centrum prevence Policie ČR a HZS, informační centrum SZM, výstavní prostory pro instalaci interiérů jako ukázky městského šlechtického bydlení, kancelářské prostory a bude obnoven divadelní sál (původní šlechtické divadlo).

Termín	2016-2020
Předpokládaný náklad	450 mil. Kč
Zdroj financování	Ministerstvo kultury ČR

4. Skleníková expozice Arboretum Nový Dvůr

V současnosti připravována žádost o IROP z operačního programu 06 Integrovaný regionální operační program, prioritní osa: 06.3 Dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí, investiční priorita: 06.3.33 Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví, výzva č. 21

Termín	2016-2018
Předpokládaný náklad	121 mil. Kč
Zdroj financování	IROP (85%), SR – MK ČR (15%)

5. Rekonstrukce zámečku v Arboretu Nový Dvůr

V současnosti je připravován investiční záměr pro registraci, zamýšlené využití předpokládá zřízení obřadní síně – arboretum je pro konání svatebních obřadů vyhledáváno, venkovní prostory tomuto účelu ale již nevyhovují, dále zde budou výstavní a edukační prostory.

Obřadní síň vrátí vstupní hale a místnostem v přízemí reprezentativní funkci. Výstavní prostory budou umístěny v patře, některé místnosti budou podle dobových fotografií připomínat interiéry původního zámečku, sloužícího jako obytná vila, např. Riedelovu pracovnu. Edukační místnost se zázemím pro muzejního pedagoga bude sloužit školám, které arboretum hojně navštěvují. Interaktivní edukační programy se budou týkat např. vývoje přírody ve vztahu k člověku, specifických rostlinných druhů ve Slezsku apod.

Termín registrace investičního záměru	2015
Termín realizace	2016-2018
Předpokládaný náklad	22 mil. Kč
Zdroj financování	MK ČR, provozní příspěvek SZM

6. Revitalizace území po těžbě břidlic - Arboretum Nový Dvůr - důl Quido I

V Arboretu Nový Dvůr se nachází dosud nezajištěné důlní dílo. V roce 2015 se podařilo archivním průzkumem zjistit, že se jedná o jedno z těžebních děl, která založil Quido Riedel, zakladatel arboreta, se zachovalou přístupovou důlní štolou s vyústěním do vnitřních komor a postranních ražebních chodeb.

V průběhu revitalizace budou provedeny zajišťovací práce na důlním díle Quido I ve smyslu platné báňské legislativy a s přihlédnutím k předpokládanému velkému pohybu návštěvníků a sanačně-rekultivační práce v okolí tohoto důlního díla. Bude zajištěno nejen důlní dílo a ústí vstupní štoly, ale i rozsáhlý geologický zářez, ve kterém je důlní dílo zaústěno. Výsledkem těchto prací bude zpřístupnění dolu veřejnosti.

Termín přípravy projektové dokumentace	2016
Termín realizace	2017-2018
Předpokládaný náklad	22 mil. Kč
Zdroje financování	21 mil. Ministerstvo průmyslu a obchodu, 0,75 mil. – provozní příspěvek SZM – projektová příprava, osvětlení

7. Arboretum Nový Dvůr – revitalizace areálu

V posledních letech byly v arboretu realizovány pouze drobné opravy, což se projevilo na zrychlování degradace jak dřevin v parkové expozici, tak na technickém stavu historických staveb a cestní sítě. V následujících letech bude proto nutno investovat do areálu značné finanční prostředky, které povedou k ozdravení stavu dřevin a výsadeb, zlepší technický stav budov a cest uvnitř areálu, povedou k vytvoření nových expozičních ploch a celkově zvýší návštěvnícký komfort:

- oprava drobných staveb a cestní sítě v arboretu – v prostoru historického parku

Termín	2016-2021
Předpokládaný náklad	4 mil. Kč
Zdroje financování	provozní příspěvek SZM, IROP SC 3.1.

- parková expozice - tvorba nových expozičních ploch:
 - alpinum
 - vřesoviště
 - trvalkové záhony
 - rozárium
 - pinetum
 - rašeliniště
 - doplnění sbírky sakur a částečně kvetoucích keřů
 - doplnění sbírky rododendronů a azalek
 - expozice netradičních ovocných dřevin

Termín realizace	průběžně 2016-2021
Předpokládaný náklad	780 tis. Kč
Zdroj financování	provozní příspěvek SZM

- odbahnění rybníka – po výlovu rybníka v roce 2013 bylo zjištěno zanesení dna do výšky 1 m

Termín	2016-2017
Předpokládaný náklad	1 mil. Kč
Zdroj financování	provozní příspěvek SZM

- pěstební plocha – pořízení retenční nádrže pro zajištění dostatku závlivkové vody včetně připojení na přivaděč a stávající závlahový systém

Termín	2016-2017
Předpokládaný náklad	240 tis. Kč
Zdroj financování	provozní příspěvek SZM

8. Národní památník II. světové války - oprava nefunkční kanalizace a nové osvětlení vyhlídky na objektu památníku

Termín	2016
Předpokládaný náklad	500 tis. Kč
Zdroj financování	provozní příspěvek SZM

9. Historická výstavní budova – oprava závad vzniklých nekvalitně provedenými rekonstrukčními pracemi

- instalace folií do oken pro zamezení přehřívání budovy, výše do 200.000,- Kč
- instalace vzduchotechniky v celé budově
- celková sanace suterénu

Opravy budou provedeny po skončení udržitelnosti expozice (2017).

Termín	2018-2020
Předpokládaný náklad	6 mil. Kč
Zdroj financování	provozní příspěvek SZM

10. Srub Petra Bezruče – oprava oplocení a střechy

Termín	2017
Předpokládaný náklad	400 tis. Kč
Zdroj financování	provozní příspěvek SZM

11. Památník Petra Bezruče – rekonstrukce objektu

Termín	2018-2019
Předpokládaný náklad	15 mil.
Zdroj financování	IROP

12. Palác Razumovských - dokončení III. etapy rekonstrukce

Dokončena projektová dokumentace, stavební povolení v právní moci

Termín	2017-2018
Předpokládaný náklad	8 mil. Kč
Zdroj financování	provozní příspěvek SZM

13. Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky – výstavba administrativní a provozní budovy

Ve spolupráci s mikroregionem Hlučínska dokončena studie, v areálu proveden stavebně-historický průzkum.

Termín	2019-2020
Předpokládaný náklad	20 mil. Kč
Zdroj financování	IROP

14. Sanace stropní desky na objektu Alej

Termín	2017
Předpokládaný náklad	800. tis. Kč
Zdroj financování	provozní příspěvek SZM

Do drobných oprav a údržby majetku bude ročně investována částka minimálně v objemu 1,75 mil. Kč.

Strategie a nástroje pro dosažení stanovených cílů

Navýšení objemu provozních finančních prostředků pro preventivní údržbu majetku
Příprava, případně aktualizace projektů rekonstrukcí objektů
Optimalizace majetku ve správě SZM
Monitoring klimatických podmínek v interiérech
Kvalitní příprava podmínek pro zadávání veřejných zakázek pro dosažení úspor vynaložených finančních prostředků

Indikátory

Výše vynaložených prostředků na opravy
Snížení počtu havarijních oprav

4.7. Vnější vztahy, propagace, marketing

4.7.1. Výchozí stav

V této oblasti činnosti se SZM potýkalo s neobvykle velkou fluktuací zaměstnanců, kdy během posledních šesti let se na oddělení vystřídal na pozicích manažera pro média a marketingového manažera devět pracovníků, což znemožnilo vytvořit a naplnit jakoukoliv marketingovou koncepci. Oddělení nemělo vymezené jasné kompetence, finanční prostředky byly na propagaci a marketingové aktivity vynakládány neefektivně. Velmi malou aktivitu vykazovalo muzeum v oblasti sponzoringu. Muzeum málo využívá IT formy propagace.

Slezské zemské muzeum využívá především tyto formy propagace:

- zpracování tiskových zpráv, spolupráce s tiskem, televizí a rozhlasem
- internetové stránky, ze sociálních sítí facebook
- tištěné propagační materiály, plakáty, letáky, čtvrtletní zpravodaje
- k velkým výstavám billboardy a citylighty

4.7.2. Cíle a opatření

Komunikace s veřejností je jedním ze základních úkolů veřejné instituce, jakou muzejní instituce bezesporu je. Hlavním úkolem oddělení marketingu a komunikace (dále jen OMK) bude proto v následujících letech prohlubování dobrých vztahů směrem k veřejnosti. Nejedná se přitom pouze o informování o výstavách, akcích a kulturních aktivitách, ale i zvýšení návštěvnického komfortu. Kromě externí komunikace se OMK zaměří i na neméně důležitou komunikaci interní. Mezi hlavní cíle patří zejména:

- udržet a dále rozvíjet dobré jméno SZM
- pravidelně informovat veřejnost o aktivitách SZM (prostřednictvím tiskových zpráv, zpravodaje, webu a fb profilu muzea, plakáty apod.)
- vytvořit stabilní síť mediálních partnerů (především na úrovni krajských médií)

- zajistit nové (atraktivní) propagační předměty (speciálně pro jednotlivé expoziční areály)
- hledat nové možnosti propagace akcí a výstav (vhodné prostory k distribuci zpravodajů, plakátů, letáků, webových stránek apod.)
- rozšířit spolupráci s informačními centry ve velkých městech Moravskoslezského kraje
- získat sponzory pro jednotlivé významné kulturní aktivity
- zajistit nové webové stránky SZM (s možností samostatně více ovlivnit redakční náplň webu bez pomoci externí firmy), rozšířit profilaci na dalších sociálních sítích (Twitter), aktualizovat vizuál SZM
- rozvinout a prohloubit vzájemnou spolupráci s dalšími kulturními institucemi (například formou vzájemně zvyhodněného vstupného)
- realizovat Klub přátel SZM (pro všechny věkové kategorie)
- rozvinout spolupráci s kanceláři cestovního ruchu a příslušnými krajskými nebo městskými odbory pro kulturu a cestovní ruch (zařadit SZM jako jeden z kulturních cílů v kraji)
- vytvořit muzejní informační centrum
- využívat dotazníková šetření – zjišťování informací od návštěvníků (kvalita služeb, informací, spokojenost apod.) pro zlepšení kvality propagace činnosti muzea

Termín pro naplňování opatření	průběžně
Předpokládané náklady	1 mil. Kč ročně
Zdroj financování	provozní příspěvek SZM, program Kulturní aktivity MK ČR

Strategie a nástroje pro dosažení stanovených cílů

Rozšíření možností mediální prezentace

Širší využití sociálních sítí pro prezentaci muzejních aktivit

Rozšíření možností spolupráce s podnikatelským sektorem – rozšíření možností sponzoringu

Pravidelné (měsíční) vyhodnocování návštěvnosti a struktury návštěvníků

Pravidelná dotazníková šetření ke zvýšení kvality nabízených služeb

Propagace aktivit v zahraničí – Polsko, Slovensko

Vytvořit nabídku produktů pro realizaci firemních aktivit v areálech SZM

Systematicky zjišťovat informace o návštěvnících muzea

Indikátory

Počet návštěvníků výstav a akcí

Počet článků v médiích

Počet návštěvníků webových stránek a profilů na sociálních sítích

Počet firemních aktivit

Počet uskutečněných dotazníkových šetření

4.8. Publikační činnost

4.8.1. Výchozí stav

Vědecko-výzkumná činnost odborných pracovníků SZM je veřejnosti prezentována mimo jiné prostřednictvím vědeckých publikací. SZM je vydavatelem tří recenzovaných neimpaktovaných periodik - Časopis SZM, řada A – přírodovědná, Časopis SZM, řada B – společenskovední a Slezský sborník. Kromě Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik se muzejním časopisům daří postupně zařazovat i do zahraničních databází (ERIH).

Kromě periodik vědečtí a odborní pracovníci publikují výsledky výzkumu v monografiích, odborných studiích, katalozích k výstavám a ve sbornících. Protože dosud neexistují ediční plány, a pořizovací cena publikací je mnohdy velmi vysoká, je hospodaření SZM zatíženo velkými skladovými zásobami, v řadě případů jde o publikace a periodika starší dvaceti let, které jsou špatně prodejné, nebo spíše neprodejné.

4.8.2 Cíle a opatření

- zvýšit prestiž muzeem vydávaných periodik
- rozšířit možnosti zveřejňování v mezinárodních vyhledávacích databázích
- rozšířit prezentaci výsledků výzkumu prostřednictvím kulturně-společenských periodik, denního tisku a populárně-naučných knih
- zajistit možnost publikování v muzejních časopisech také mladým vědcům a studentům vysokých škol
- podporovat publikační činnost nejen z grantových finančních prostředků, ale také z vlastních zdrojů

Strategie a nástroje pro dosažení stanovených cílů

Snížení nákladů na vydávání publikací při zachování jejich kvality

Podpora vydávání drobných tiskovin pro děti

Vytvoření koncepce publikační činnosti, příprava ročních edičních plánů

Optimalizace objemu skladových zásob

Propagace a prodej publikací při muzejních akcích

Vydávání reprezentativních publikací ve vícejazyčných mutacích – zajištění prodeje v zahraničí

Indikátory

Počet vydaných publikací

Počet prodaných výtisků knih a periodik

4.9. Lidské zdroje a řízení organizace

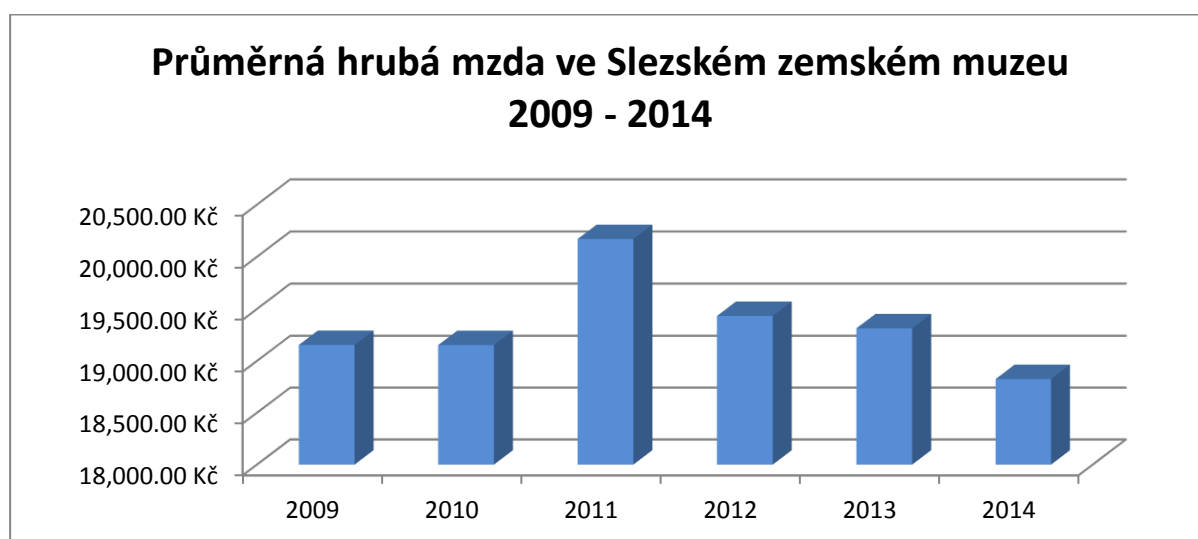
4.9.1. Výchozí stav

SZM mělo ke konci roku 2014 přepočtený stav zaměstnanců 114 osob s celkovými mzdovými náklady 24, 074 mil. Kč, z toho ale cca 1,5 mil. Kč tvořily mzdové prostředky plynoucí z grantové podpory (NAKI, OPVK, IGS, GAČR).

Velkou výhodou instituce je vysoká odbornost zaměstnanců v poměru k vykonávané práci – ze 114 zaměstnanců má 71 vysokoškolské vzdělání. Výše platů je ovšem nejen pod celostátním, ale i regionálním průměrem, což v minulosti bylo jedním z faktorů neúměrně vysoké fluktuace, kdy za posledních šest let odešlo z instituce téměř 80% zaměstnanců!

Názorný přehled o vývoji průměrné mzdy za minulá sledovaná období je znázorněn v tabulkovém a grafickém přehledu:

SZM - vývoj průměr. platu	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Průměrná HM	19 154,00 Kč	19 153,00 Kč	20 170,00 Kč	19 433,00 Kč	19 314,00 Kč	18 825,00 Kč

Graf č. 3: Průměrná hrubá mzda ve Slezském zemském muzeu 2009-2014

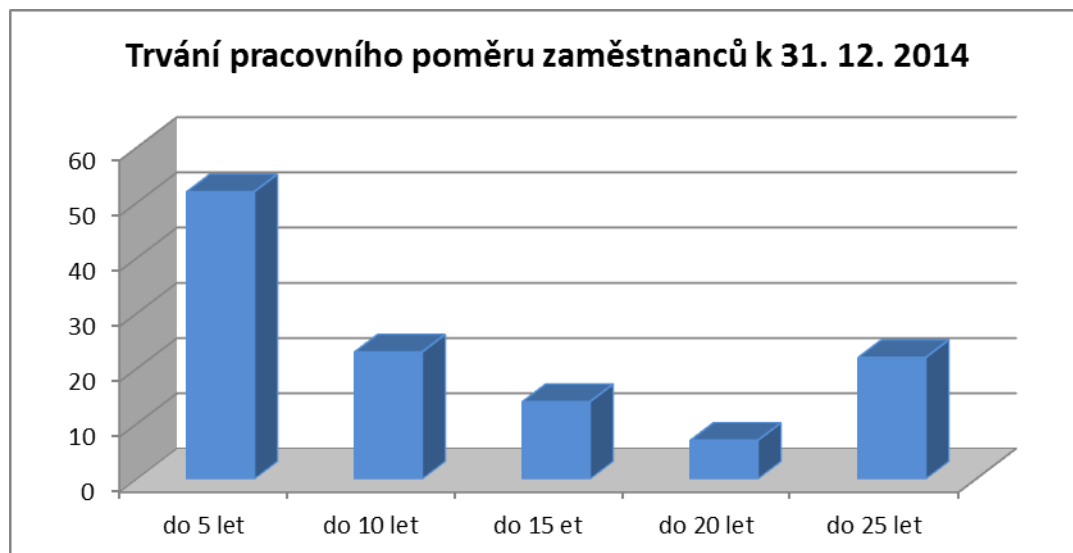

Graf č. 4: Přepočtený stav zaměstnanců ve Slezském zemském muzeu 2009-2014

szm - vývoj přepočteného stavu zam.	2009	2010	2011	2012	2013	2014
skutečnost	102	102	91	100	102	108

V hlavní návštěvnické sezoně je stav zaměstnanců navyšován o pracovníky na vedlejší činnost, přičemž se jedná zejména o středoškolské a vysokoškolské studenty.

V posledních dvou letech se SZM velmi osvědčila spolupráce s agenturou práce POE EDUCO, která zprostředkovává roční stáže pro vysokoškolské studenty, kteří jsou nejméně tři měsíce registrováni na Úřadu práce. SZM získalo takto několik lektorů a dokumentátorů, tři z nich se již stali kmenovými zaměstnanci muzea.

Graf č. 5: Trvání pracovního poměru zaměstnanců k 31. 12. 2014

4.9.2. Cíle a opatření

- k 1. 1. 2016 implementace nové organizační struktury, současně aktualizace Organizačního a Pracovního řádu SZM
- definování odpovědnosti a kompetencí jednotlivých útvarů a oddělení
- optimalizace pracovních náplní zaměstnanců
- zvyšování kompetencí zaměstnanců – zavedení předpisu pro vzdělávání a plánu osobního rozvoje, pořádání firemních kurzů, školení a seminářů, zavedení výměnných stáží odborných pracovníků
- zpracování systemizace pracovních míst v SZM
- zavedení motivačního systému a pravidelné evaluace odborných pracovníků
- vytvoření sítě partnerských institucí pro výměnné stáže zaměstnanců
- vytvoření podmínek pro organizování studentských stáží
- rozšíření úspěšně navázané spolupráce s pracovními agenturami a získávání kvalitních pracovníků, zejména na pozicích lektorů a dokumentátorů
- větší diferenciací odměňování zaměstnanců v závislosti na pracovních výsledcích
- snaha o zlepšení platových podmínek v instituci
- zlepšení pracovních podmínek zaměstnanců – pracovní pomůcky, technické a přístrojové vybavení, modernizace kancelářských prostor
- poskytování možností pro vzdělávání zaměstnanců SZM

4.9.3. Mzdová politika

Slezské zemské muzeum bude usilovat jednak o navyšování mzdového limitu, který by měl především směřovat k přibližování se regionálnímu průměrnému platu v nepodnikatelské sféře, jednak o postupné zvyšování finančního limitu na ostatní osobní náklady (OON), který je již několik let poskytován ve stejné výši, a to i přes to, že dochází - a zřejmě i v následujících letech - bude docházet ke zvyšování minimální mzdy.

V předcházející kapitole je znázorněn alarmující negativní vývoj průměrné mzdy zaměstnanců SZM v minulých obdobích. V oblasti zvyšování osobních nákladů je nutno pozitivně hodnotit především snahu zřizovatele, tedy MKČR, že v rámci zpracované „aproximační strategie“ má jako jednu z priorit právě zvyšování platů. Při současném stagnujícím vývoji ve mzdové oblasti však není možno pro zaměstnance efektivně využívat fungující motivační nástroje, stejně tak je složité získat nové kvalitní zaměstnance, zejména v oblasti ekonomické, provozní a investiční, kde platové nástroje velmi zaostávají.

Průměrná hrubá mzda v regionu k 31.12.2015 je 24 470,- Kč. Dle našich prognóz se k této výši průměrného platu z roku 2015 přiblížíme, a to pouze při velmi optimistickém vývoji zdrojů ve mzdové oblasti, v roce 2019.

Pro dlouhodobější plánování mzdových prostředků bude v roce 2016 zpracována systemizace pracovních míst, která zohlední i potřebu nových pracovních míst v následujících pěti letech a vyčíslí dopad do mzdového limitu.

Současný počet systemizovaných pracovních míst je vzhledem k plánovaným cílům dostatečný, neočekáváme nějaké výrazné výkyvy.

Nárůst počtu zaměstnanců, a s tím související vyšší požadavky na mzdové prostředky, mohou vzniknout pouze v souvislosti s akcemi:

- výstavba a následným provoz centrálního depozitáře,
- výstavba a následný provoz skleníkové expozice v Arboretu Nový Dvůr.

Možnosti potencionálního růstu počtu zaměstnanců uvádíme v tabulce – výhledový přepočtený počet zaměstnanců s možnostmi modelového řešení a dopad do mzdového limitu finančních prostředků.

SZM - vývoj průměrného platu	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Průměrná HM	20 750,00 Kč	21 950,00 Kč	23 650,00 Kč	24 480,00 Kč	25 200,00 Kč	26 100,00 Kč

SZM - vývoj přepočteného stavu zam.	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Přepoč.stav zam.- plán/souč.stav	118	118	118	119	119	119
Přepoč.stav zam.+ centrální depozitář	118	118	118	122	122	122
Přepoč.stav.zam. + skleník v AND	118	118	121	123	123	123
Přepoč.stav zam.+centr.depozitář+skleník	118	118	121	125	125	125

Struktura zaměstnanců:

- **dle vzdělání:** zde neočekáváme výrazné výkyvy, lze předpokládat, že bude přetrvávat současný trend převahy vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců, podíl dělnických profesí je dán především provozováním Arboretu Nový Dvůr. V souvislosti s možným růstem zaměstnanců (výstavba centrálního depozitáře, skleníková expozice v AND) očekáváme, že

nově vzniklá pracovní místa budou mít především charakter „provozního personálu“, tj. půjde zřejmě o středoškolsky vzdělané zaměstnance

- **dle věku:** lze očekávat trend podporující nástup mladé generace, ač je SZM institucí, otevřenou všem věkovým skupinám. Naším cílem bude zajistit, aby starší generace předávala své cenně nabyté zkušenosti mladým aktivním zaměstnancům muzea.

Strategie a nástroje pro dosažení stanovených cílů

Stanovení jednoznačných kompetencí zaměstnanců SZM

Provést systemizaci pracovních míst

Provést revize pracovních náplní

Zavést motivační systém odměňování

Zavést systém hodnocení odborných a vědeckých pracovníků

Zpracovat systém interních předpisů vztahujících se k personálnímu řízení

Zpracovat vzdělávací plán zaměstnanců SZM

Indikátory

Zpracovaná systemizace pracovních míst

Organizační a pracovní řád

Organizační struktura

Počet nově zpracovaných vnitřních předpisů

Počet absolvovaných vzdělávacích školení a seminářů

4.10. Poskytování standardizovaných služeb

Podle zákona č. 122/2000 Sb. jsou muzea, která spravují sbírky ve vlastnictví státu a územních samosprávných celků zapsané v Centrální evidenci sbírek (CES), jsou rovněž poskytovateli standardizovaných veřejně prospěšných.

Muzeum poskytuje standardizované veřejné služby na základě zákona 483/2004 Sb. Zpřístupňuje sbírky veřejnosti celoročně ve třech expozičních areálech – v Historické výstavní budově, v Arboretu Nový Dvůr a v Památníku Petra Bezruče. Tři expoziční areály jsou zpřístupněny sezonně – Národní památník II. světové války, Areál čs. opevnění v Hlučíně-Darkovičkách a Srub Petra Bezruče. Ve všech areálech jsou zpřístupňovány krátkodobé výstavy, a to jak ve vlastních budovách, tak v objektech partnerských institucí.

Muzeum pořádá kulturní a vzdělávací muzejní programy pro širokou veřejnost, pořádá přednášky, workshopy a semináře. Výsledky své činnosti prezentuje každoročně ve výroční zprávě, kterou poskytuje veřejnosti formou zveřejnění na webových stránkách SZM. S činností seznamuje veřejnost formou zveřejňování tiskových zpráv. Vydává vlastní publikace a publikuje odborné články čerpající především ze zpracování sbírkového fondu.

Muzeum poskytuje zvýhodněné vstupné seniorům, dětem a zdravotně postiženým a rodinné

vstupné. Zvýhodněné vstupné platí i školní kolektivy při návštěvě doprovodných programů.

Několikrát v roce mohou návštěvníci využít volný vstup do muzea.

Historická výstavní budova, Národní památník II. světové války, Knihovna SZM a Arboretum Nový Dvůr jsou řešeny bezbariérově.

V následujícím období bude muzeum svou nabídku služeb rozšiřovat, především v oblasti vzdělávací a kulturně-výchovné, prioritou je zaměření na kategorii návštěvníků se speciálními potřebami.

SZM rovněž počítá s poskytováním rozšířených veřejných služeb tak, jak to bude požadovat připravovaný Registr muzeí a galerií, založený na jejich kategorizaci, kdy pro každou kategorii muzejních organizací budou stanovena kritéria a jim odpovídající rozsah veřejné služby

5. Ekonomická činnost, financování muzea

Při zpracování ekonomické náročnosti koncepce na léta 2016 – 2021 jsme vycházeli zejména z ekonomického vyhodnocení předcházejícího období. Při stanovení financování na další období, tj. 2016 -2021 si klademe za cíl nastínit možné zdroje financování. V případě, že se nám nepodaří vlastní nebo externí zdroje zajistit, nebudou plánované činnosti, popř. akce, realizovány nebo budou realizovány jen zčásti. Plánování těchto zdrojů v tak velkém časovém předstihu je velmi problematické, jedná se tedy pouze o odhadované zdroje. Některé cíle, které si stanovujeme v této koncepci, jsme schopni realizovat při stávajícím vývoji rozpočtu a při stávajícím počtu zaměstnanců. Při stanovení zdrojů financování jsme taktéž vyhodnotili projekty, které byly uskutečněny v minulém období (např. ukončený projekt OPVK, udržitelnost projektu rekonstrukce HVB) s tím závěrem, že zde nepočítáme v následujícím období s žádnými zvýšenými provozními náklady.

5.1. Vyhodnocení hospodaření SZM v letech 2009 - 2014

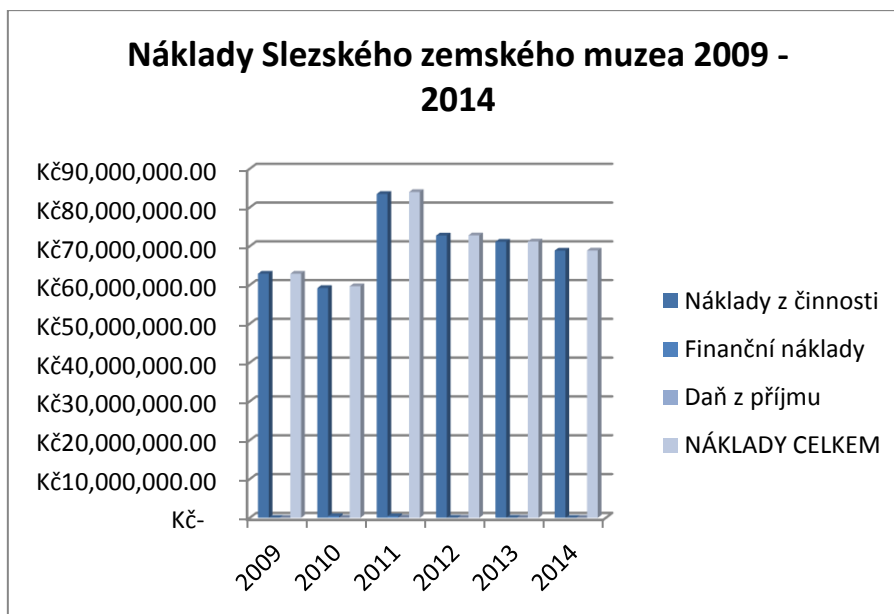
V této kapitole „koncepte rozvoje SZM“ jsme se zaměřili na srozumitelné a názorné vyhodnocení vývoje hospodaření příspěvkové organizace Slezské zemské muzeum v letech 2009 -2014, týkající se hlavní činnosti. (pozn. hospodářskou činnost SZM nemá).

Vyhodnocení celkových nákladů a výnosů v letech 2009 – 2014

Náklady v letech 2009-2014

V oblasti celkových nákladů, jak vyplývá z příložené tabulky a grafického znázornění, je ve sledovaných letech vcelku vyrovnaný vývoj (pozn. vyšší náklady z činnosti v roce 2011 jsou ovlivněny neinvestičními akcemi souvisejícími s generální rekonstrukcí a vybavením Janottovy vily). Vyhodnocení jednotlivých položek nákladového plánu - rozpočtu také bylo podrobně komentováno v jednotlivých ročních zprávách hospodaření daného roku, kde byly popsány přesné důvody vzniklých odchylek od stanovených plánovaných rozpočtovaných nákladových položek.

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Náklady z činnosti	62 895 920,00 Kč	59 201 152,00 Kč	83 481 649,40 Kč	72 747 903,58 Kč	71 143 290,63 Kč	68 854 868,71 Kč
Finanční náklady	10 010,00 Kč	428 031,00 Kč	412 046,21 Kč	17 642,02 Kč	31 760,41 Kč	12 231,55 Kč
Daň z příjmu	- Kč	43 000,00 Kč	86 090,00 Kč	29 010,00 Kč	38 700,00 Kč	7 360,00 Kč
NÁKLADY CELKEM	62 905 930,00 Kč	59 672 183,00 Kč	83 979 785,61 Kč	72 794 555,60 Kč	71 213 751,04 Kč	68 874 460,26 Kč

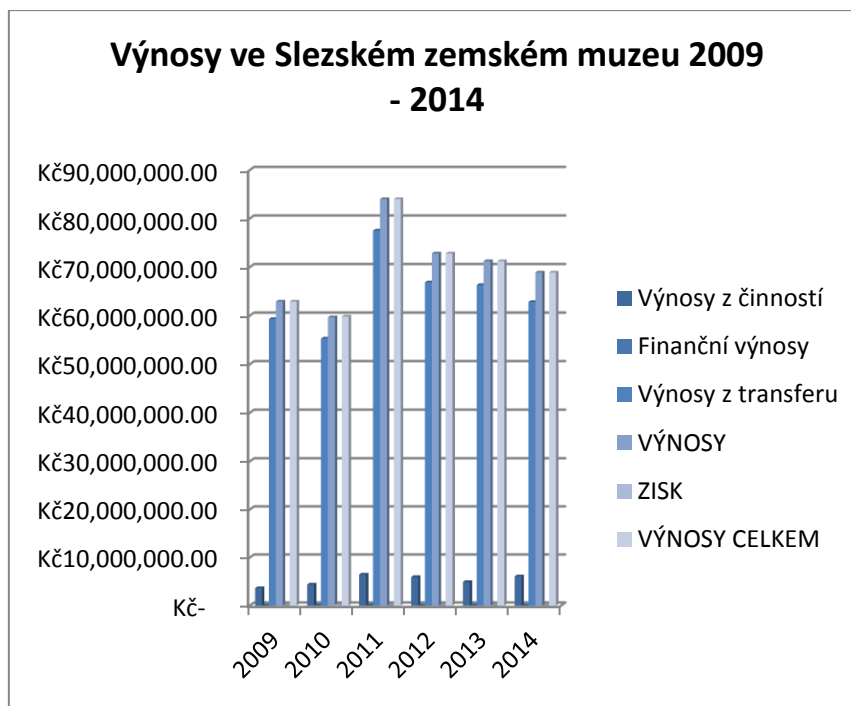

Graf č. 6: Náklady Slezskeho zemského muzea 2009-2014

Výnosy v letech 2009-2014

V celkových výnosech je v příložené tabulce a grafickém vyjádření patrný vývoj v oblasti výnosů z prodeje výrobků a služeb - zejména ze vstupného a pronájmu nebytových prostor (tj. vlastní výnosy). Výše těchto výnosů je ovlivňována především množstvím a atraktivností pořádaných výstav a dalších akcí. Velký vliv na vývoj má především vývoj v oblasti pronájmu nebytových prostor. Vzhledem ke stavu nemovitostí, spravovaných SZM (tj. velmi neutěšený technický stav, u některých nemovitostí až havarijní stav) a dále pak s přihlédnutím k aktuálnímu stavu realitního trhu v lokalitách, kde se naše nemovitosti nacházejí, dochází k výraznému snížení ve skupině výnosů z pronájmů z nebytových prostor. Co se týče oblasti hodnocení výnosů z transferu, věnujeme se tomuto v samostatné analýze této výnosové skupiny.

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Výnosy z činností	3 612 617,00 Kč	4 360 339,00 Kč	6 446 740,27 Kč	5 944 654,05 Kč	4 898 532,37 Kč	6 068 442,68 Kč
Finanční výnosy	5 690,00 Kč	14 000,00 Kč	12 534,69 Kč	5 831,84 Kč	16 167,37 Kč	1 582,90 Kč
Výnosy z transferu	59 287 623,00 Kč	55 297 544,00 Kč	77 520 510,65 Kč	66 844 069,71 Kč	66 299 081,34 Kč	62 804 434,68 Kč
VÝNOSY	62 905 930,00 Kč	59 672 183,00 Kč	83 979 785,61 Kč	72 794 555,60 Kč	71 213 781,08 Kč	68 874 460,26 Kč
ZISK	- Kč	161 350,12 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
VÝNOSY CELKEM	62 905 930,00 Kč	59 833 533,12 Kč	83 979 785,61 Kč	72 794 555,60 Kč	71 213 781,08 Kč	68 874 460,26 Kč

Graf č. 7: Výnosy ve Slezském zemském muzeu 2009-2014

- Vyhodnocení výnosů z transferu v letech 2009 -2014:*

	v tis. Kč					
Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Schválený rozpočet	51 572	52 536	49 145	49 145	49 978	50 095
Úpravy rozpočtu - provoz	6 058	1 148	472	2 667	1 936	1 292
Dotace	423	611	27 904	10 309	9 914	8 926
Isprofin neinvestiční	299		0	3 565	1 804	
ČR inv. transf. od jiných poskytovatelů	936	1 003	0	1 158	2 667	2 491
VÝNOSY CELKEM	59 288	55 298	77 521	66 844	66 299	62 804

Graf č. 8: Výnosy z transferu Slezského zemského muzea 2009-2014

Výše uvedené znázornění jasně ukazuje vývoj jednotlivých oblastí finančních transferů. Lze konstatovat, že nedochází k bezdůvodným skokovým změnám.

5.2. Střednědobý plán na roky 2016 -2021 :

Východiskem při zpracování dlouhodobého finančního plánu jsou finanční vztahy a ukazatele, stanovené zřizovatelem. Detailnější rozbor jednotlivých položek bude obsahem krátkodobých plánů – rozpočtů.

Náklady						
Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Náklady z činnosti	65 579 000,00 Kč	65 691 010,00 Kč	66 409 600,00 Kč	67 856 020,00 Kč	70 232 000,00 Kč	70 402 000,00 Kč
z toho: mzdové náklady (účet 521)	25 721 000,00 Kč	25 721 000,00 Kč	26 969 000,00 Kč	27 232 000,00 Kč	27 232 000,00 Kč	27 232 000,00 Kč
Finanční náklady	20 000,00 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
Daň z příjmu	30 000,00 Kč	20 000,00 Kč	20 000,00 Kč	20 000,00 Kč	20 000,00 Kč	20 000,00 Kč
Náklady celkem	65 629 000,00 Kč	65 711 010,00 Kč	66 429 600,00 Kč	67 876 020,00 Kč	70 252 000,00 Kč	70 422 000,00 Kč
čerpání - rezervy (nadpožadavky)	- Kč	13 315 000,00 Kč	14 757 000,00 Kč	18 433 000,00 Kč	18 433 000,00 Kč	18 433 000,00 Kč
NÁKLADY CELKEM	65 629 000,00 Kč	79 026 010,00 Kč	81 186 600,00 Kč	86 309 020,00 Kč	88 685 000,00 Kč	88 855 000,00 Kč
Výnosy						
Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výnosy z činnosti	5 870 000,00 Kč	5 187 010,00 Kč	4 164 600,00 Kč	4 416 020,00 Kč	6 030 000,00 Kč	6 200 000,00 Kč
z toho: čerpání fondů	2 090 000,00 Kč	1 607 010,00 Kč	1 314 600,00 Kč	1 566 020,00 Kč	1 680 000,00 Kč	1 600 000,00 Kč
Finanční výnosy	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
Výnosy z transferu	59 759 000,00 Kč	60 524 000,00 Kč	62 265 000,00 Kč	63 460 000,00 Kč	64 222 000,00 Kč	64 222 000,00 Kč
Výnosy celkem	65 629 000,00 Kč	65 711 010,00 Kč	66 429 600,00 Kč	67 876 020,00 Kč	70 252 000,00 Kč	70 422 000,00 Kč
rezerva - nadpožadavky	- Kč	13 315 000,00 Kč	14 757 000,00 Kč	18 433 000,00 Kč	18 433 000,00 Kč	18 433 000,00 Kč
VÝNOSY CELKEM	65 629 000,00 Kč	79 026 010,00 Kč	81 186 600,00 Kč	86 309 020,00 Kč	88 685 000,00 Kč	88 855 000,00 Kč

5.3. Zdroje financování :

Hlavním cílem Slezského zemského muzea v ekonomické oblasti je především zvyšování podílu vlastních výnosů, tj. tržeb ze vstupného, tržeb z prodeje zboží a dále snaha o zvyšování výnosů v oblasti pronájmu nebytových prostor, což vzhledem ke stavu nemovitostí bude velmi složité. Přesto bude nutno pokusit se o využití všech možných zdrojů financování, především:

Příspěvek zřizovatele na provoz: bude i nadále hlavním zdrojem financování, především v oblasti pokrytí mzdových nákladů a dalších provozních nákladů. Při současném vývoji poskytování příspěvku na provoz je možno pokrýt běžný provoz muzea, tj. všech jeho

areálů. Je však potřeba uvést, že Slezské zemské muzeum disponuje poměrně rozsáhlým nemovitým majetkem, jehož technický stav je převážně ve velmi špatném stavu. Alarmující je oblast údržby a plánovaných oprav, která byla a je vzhledem k finančním prostředkům velmi podceňována. V budoucnu bude nutno klást mnohem větší požadavky na „investiční výdaje“, protože v případě prodloužení provedení oprav již nebude možné. Dalšími významnými náklady, které není možno pokrýt v plné výši z vlastních výnosů (při současné výši provozního příspěvku), jsou celkové obměny expozic. Co se týče sezonních výstav, ty již dnes financujeme z provozních prostředků, popř. účelových dotací, grantů (např. program kulturní aktivity). Velkým přínosem pro rozpočet SZM jsou také externí finanční dotace na vědecko-výzkumné projekty (např. IGS). Výše příspěvku na provoz v dlouhodobém horizontu je součástí dlouhodobých plánů, které se každoročně aktualizují a předkládají se spolu s návrhem na rozpočet daného roku ekonomickému odboru MKČR.

Investiční dotace: každoročně je aktualizován zásobník investičních akcí, které jsou v něm řazeny podle priorit (rozhodující je především technický stav objektů). Tento zásobník je plánován v dlouhodobějším horizontu. V koncepci se touto problematikou zabýváme v kapitole 4.6. – provozně-investiční činnost. Zásobník investičních akcí představuje plán investic do nemovitého majetku a odhad potřebných financí, nutných pro realizaci těchto investic. Co se týče dopadů investičních akcí v následujících letech, v současnosti nejsou známy skutečnosti, že by tyto akce měly mít výrazný vliv na provozní prostředky, popř. by znamenaly další požadavky na platy. Výjimku mohou tvořit dvě investiční akce - výstavba depozitáře a skleníkové expozice v Arboretu Nový Dvůr. Protože u výstavby centrálního depozitáře v současnosti není ještě definitivně známá lokalita, na níž se depozitář bude stavět, není možno odhadovat jakýkoliv ekonomický dopad. Co se týče skleníkové expozice, je výstavba závislá na získání prostředků z IROP. V současnosti jsou zpracovávány finanční analýzy, které pomohou určit dopad na provozní rozpočet. Již nyní lze říci, že v případě uskutečnění těchto dvou zmiňovaných investičních akcí lze očekávat finanční dopady v oblasti provozního příspěvku (zvýšení počtu zaměstnanců, s tím související zvyšování mzdových nákladů, zvyšování energetických nákladů, případně zvyšování externích služeb atd).

Ostatní zdroje: dotace a granty z mimorozpočtových zdrojů (obce, města), finanční prostředky z fondů EU, Norské fondy, programy EU – IROP, INTERREG, sponzorské dary, účast na vědeckých a investičních projektech atd.

5.4. Shrnutí:

Z výše uvedených plánovaných dlouhodobých položek je zřetelné, že hlavním cílem bude:

- efektivně hospodařit s finančními prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu
- zaměřit se na zvyšování podílu v oblasti „výnosů z činnosti“, tj. především zvyšování tržeb z prodeje vstupného, zboží, vlastní produkce (např. výpěstky) a dále také zvýšením nabídky veřejných služeb (např. provádění archeologických výzkumů v souvislosti se stavební činností). V oblasti zvyšování výnosů z pronájmů hledat další možnosti, spolupracovat s realitními agenturami apod. Hledat nové možnosti výnosů (realizace a

pořádání akcí, nabídka prostorů a zázemí pro pořádání firemních akcí s ekonomickým přínosem),

- aktivně vyvíjet snahu o získávání dalších externích zdrojů financování (strukturální fondy EU, INTERREG EUROPE, Norské fondy, aktivně oslovovat potenciální sponzory atd.),
- podporovat účast v grantových dotačních titulech (NAKI, GA ČR, KA aj.)
- postupnou optimalizací a restrukturalizací majetku snižovat provozní náklady,
- provozní náklady snižovat rovněž zaváděním moderních technologií (např. nové technologie kotelen, způsoby osvětlení, apod.)
- investiční prostředky z veřejných zdrojů efektivně vynakládat na rekonstrukci a obnovu nemovitého majetku
- zvyšovat produktivitu práce na straně jedné, současně zlepšovat mzdovou politiku především zvyšováním ohodnocení dobrých pracovních výsledků

6. Spolupráce s vědecko-výzkumnými, odbornými a vzdělávacími institucemi v České republice a v zahraničí

Slezské zemské muzeum spolupracuje s řadou tuzemských muzeí, vědecko-výzkumných a vzdělávacích institucí, ale také se zahraničními partnery. Tato spolupráce umožňuje odborným a vědeckým pracovníkům jak získat nové zkušenosti, tak sdílet výsledky své odborné činnosti, stejně jako využít své znalosti ve vzdělávání mládeže. SZM má podepsány dohody o spolupráci se třemi významnými univerzitami – Ostravskou univerzitou, Univerzitou Palackého v Olomouci a Slezskou univerzitou. Zahraniční spolupráce umožňuje budování důležitých vztahů v oblasti zachování kulturního a přírodního dědictví jednotlivých zemí.

V období 2016 – 2021 budou jednotlivá oddělení SZM spolupracovat především s těmito institucemi:

Oddělení ochrany sbírkových předmětů

Zoologická zahrada Košice (memorandum o spolupráci uzavřeno na dobu určitou do 22. 3. 2017) – dlouhodobá spolupráce podporující rozšiřování sbírky zoologických preparátů SZM

Múzeum Tatranského národného parku - ŠL TANAPu (memorandum o spolupráci uzavřeno na dobu určitou do 15. 8. 2018) – vzájemná metodická pomoc v rámci muzejní zoologické preparace; potenciál pro vzájemnou spolupráci při rozšiřování sbírky zoologických preparátů

Vysoká škola báňská – TU Ostrava (Centrum nanotechnologií) – dlouhodobá spolupráce v rámci zajišťování analytické podpory při determinaci materiálů kulturní hodnoty (do roku 2015 partnerství v rámci OP VK); společná příprava vědeckých projektů pro oblast péče o kulturní dědictví

Slezská univerzita v Opavě – Filozoficko-přírodovědecká fakulta (Smlouva o spolupráci uzavřena 5. 1. 2004 na dobu neurčitou) – dlouhodobá spolupráce s Konzervátorským centrem v oblasti metodické, konzultace a posudky semestrálních, bakalářských a diplomových prací studentů

Ostravská univerzita – Filozofická fakulta (Smlouva o spolupráci uzavřena na dobu určitou do 16. 9. 2020) – předběžná dohoda v rámci Oddělení pro rozvoj FF OU o přípravě společné projektové žádosti v rámci OP VVV; potenciálně společná příprava vědeckých projektů pro oblast péče o kulturní dědictví

Muzeum Komenského v Přerově (Ornitologická stanice) - dlouhodobá spolupráce podporující rozšiřování sbírky zoologických preparátů SZM; vzájemná metodická pomoc v rámci muzejní zoologické preparace

Národní památkový ústav - Územní odborné pracoviště v Ostravě - potenciálně společná příprava vědeckých projektů pro oblast péče o kulturní dědictví (např. NAKI)

Oddělení společenských věd

Spolupráce se zahraničními organizacemi (resp. osobami):

Projekt česko-polský: Stopami Poláků ve střední Evropě

termín realizace: 2016-2017

řešitel za SZM: Mgr. Ilona Matejko-Peterka, Ph.D.

Cílem výzkumného projektu je sledování kulturních a společenských stop polského etnika ve střední Evropě. Projekt bude zaměřen na evidenci hmotných pramenů polské provenience ve slezských a moravských muzeích. Partneri projektu: dr. Jacek Miler (vedoucí odboru kulturního dědictví Ministerstva kultury Polské republiky), dr. Kr. Czajkowski (Instytut Filologii Polskiej Akademii im. Jana Długosza w Czestochowie a předseda nadace Silva Rerum Polonarum), prof. Pavel Zatloukal (Katedra dějin umění a kulturního dědictví FF OU), pracovníci Centra regionálních studií Filozofické fakulty OU a muzeí Olomouckého kraje.

Výsledkem projektu za SZM bude vydání katalogu polských mincí a medailí, které se nacházejí ve sbírkách Slezského zemského muzea.

Projekt česko-polský v rámci programu EU INTERREG: Viktor Karger (1880-1976). Osudy Slezského muzejníka (a muzejnictví) v první polovině 20. století

termín realizace: listopad 2017 - listopad 2018

řešitel za SZM: Mgr. Ilona Matejko-Peterka, Ph.D., Mgr. Ondřej Haničák

polský partner: Muzeum Śląska Cieszyńskiego (Mgr. Irena Adamczyk, Mgr. Fujak)

Cílem širěji koncipovaného projektu, připravovaného ve spolupráci s partnerským Museem Śląska Cieszyńskiego, bude prezentace osobnosti významného muzejníka a badatele Viktora Karger (1880-1976). Výstava formou vizuálně atraktivních předmětů (militaria, vybrané archeologické nálezy, vexilologické památky, numizmatický materiál) představí jak badatelská témata, tak akvizice kustoda opavského a těšínského městského muzea. Z prostředků programu bude hrazen také průvodce výstavou (katalog) a přednáškový cyklus českých, polských a německých odborníků na danou problematiku. Výstava a přednášky budou reprizovány v partnerské instituci v polském Těšíně.

Spolupráce česko-nizozemská - publikace knihy: Evropská fajáns a majolika ve sbírce Slezského zemského muzea

termín realizace: 2017

řešitel za SZM: Mgr. Martin Janák

partneři: Jan P. van Soest (nizozemský odborník na fajáns a majoliku), PhDr. Alena Kalinová (Moravské zemské muzeum)

Spolupráce s Janem P. van Soestem (nadace Jonathan – Anna Stichting), a s PhDr. Alenou Kalinovou z Moravského zemského muzea v Brně na publikování vědeckého katalogu fajánsu a majoliky ze sbírky Slezského zemského muzea. Cílem spolupráce je vydání reprezentativní česko-anglické odborné knihy reflektující aktuální bádání o evropské fajánsi ve sbírce Slezského zemského muzea. Publikace představí tvorbu jednotlivých manufaktur a dílen v Německu, Nizozemí, Francii, Itálii, Španělsku, Polsku, Slovensku i na Moravě. Díky dvojjazyčnému provedení nezůstane pouze lokálním zdrojem poznání, ale bude přístupná odborné veřejnosti v celé Evropě a dále rozšíří spektrum srovnávacího materiálu.

Barok mezi Bratislavou a Krakovem - mezinárodní výstavní a ediční projekt

termín: 2017

řešitel za SZM: Mgr. Martin Janák

partneři: Slovenská národní galerie, Národní muzeum v Krakově

Spolupráce bude realizována na začátku roku 2017 pod vedením kurátorky Kataríny Chmelinové. Výstava a publikace představí reprezentativní výběr barokového umění z dnešního Slovenska a jeho okolí s důrazem na vzájemný umělecký kontakt dnešních území Slovenska a Polska v 17. a 18. století. Záměrem výstavy je přiblížit vývoj, barokního umění na Slovensku a otevřít problematiku tvorby domácích i zahraničních tvůrců působících v obou krajinách, čemuž dodnes nebyla věnována bližší pozornost.

300 Jahre Wiener Porzellan manufaktur 1718-2018 - Spolupráce s MAK ve Vídni

(Uměleckoprůmyslové muzeum ve Vídni)

termín: 2018

řešitel za SZM: Mgr. Martin Janák

partner: Uměleckoprůmyslové muzeum ve Vídni (MAK)

Plánovaná spolupráce s Uměleckoprůmyslovým muzeem ve Vídni (MAK) na výstavě „300 Jahre Wiener Porzellan manufaktur 1718-2018“, která se bude konat ve Vídni v roce 2018 pod vedením kurátora Dr. Michaela Macka.

Spolupráce s domácími organizacemi

Archeologické pracoviště

V rámci archeologického pracoviště SZM bude probíhat v letech 2016 až 2021 spolupráce s Archeologickým ústavem AV ČR, Brno, Zemským archivem v Opavě a Slezskou univerzitou v Opavě. V roce 2016 probíhá spolupráce s těmito institucemi konkrétně na bázi záchranného archeologického výzkumu Müllerova domu, přičemž nejvýznamnějším partnerem je Archeologický ústav AV ČR, který poskytuje metodologickou součinnost při záchranném archeologickém výzkumu Müllerova domu již od r. 2015.

V období let 2016-2021 bude probíhat spolupráce se Střediskem pro slovanskou a středověkou archeologii AÚ AV ČR v Brně na projektu Fortifikace a města vrcholného středověku. Jedná se o dlouhodobý výzkum sídelních struktur Moravy a Slezska ve 13. až 15. století, na kterém

se archeologické oddělení SZM bude podílet minimálně i v dalších pěti letech, a to formou společné vědecké a publikační činnosti.

V období let 2016-2021 se plánují záchranné archeologické výzkumy a dohledy v kooperaci s opavskou pobočkou AÚ AV ČR v Brně. Tyto akce poskytují prostor pro další vědecké zpracovávání archeologických lokalit. Zároveň je možné dál spolupracovat se Slezskou univerzitou v rámci praxí studentů a zpracovávání materiálu v rámci diplomových prací. Krom výše vyjmenovaných aktivit chce archeologické oddělení SZM intenzivně spolupracovat s AÚ AV ČR, Brno a Zemským archivem v Opavě v r. 2017 a 2018 při zpracovávání nálezů z Müllerova domu (v rámci dalšího IGS a konzultací, kdy budou výsledně publikovány příspěvky v odborném tisku), a také při přípravě expozice v Müllerově domě o středověké Opavě.

Národopisné pracoviště:

Spolupracuje s ostatními institucemi v ČR především zápůjčkami předmětů ze své bohaté sbírky. V následujících letech jsou a budou sbírkové předměty zapůjčeny těmto muzejním institucím a objektům, ve správě Národního památkového ústavu:

Národní památkový ústav Kroměříž, státní zámek Raduň – sbírky v expozici sýpky

Zámek Kravaře – sbírky v expozici „Život lidu na Hlučínsku v 19. století“

Muzeum v Bruntále – sbírky v expozici „Řemeslo má zlaté dno“

Muzeum Těšínska, Kotulova dřevěnka Havířov-Životice – sbírky v expozicích

Vlastivědné muzeum v Šumperku – sbírky v expozici

Výpůjčka sbírek na etnografické výstavy a do expozic SZM od roku 2016:

Muzeum Komenského v Přerově – výstava „Čas dětství a her“, expozice SZM

Městské muzeum Česká Třebová – výstava „Čas dětství a her“

Městské informační a kulturní středisko Krnov – expozice SZM

Vlastivědné muzeum Jesenicka – expozice SZM

Muzeum umění Olomouc – expozice SZM

Muzeum Novojičínska Nový Jičín – expozice SZM

Muzeum v Bruntále – expozice SZM

Muzeum Těšínska Český Těšín – expozice SZM

Ostravské muzeum Ostrava – expozice SZM

Národní technické muzeum Praha – expozice SZM

Římskokatolická farnost Hlučín – expozice SZM

Středisko volného času Budišov nad Budišovkou – expozice SZM

NPÚ, územní odborné pracoviště v Ostravě – expozice SZM

Teatrologické pracoviště

V rámci pracoviště proběhne v období let 2016-2021 spolupráce s těmito domácími institucemi:

Katedra divadelních a filmových studií Univerzity Palackého v Olomouci

Institut umění - Divadelní ústav v Praze

Divadelní oddělení Moravského zemského muzea v Brně

Divadelní oddělení Národního muzea v Praze.

Spolupráce se bude vztahovat především k poskytnutí materiálů a informačních zdrojů, spojených s místními divadelními aktivitami nebo údaji týkající se jednotlivých osobností (herců, režisérů, dramatiků aj.) a jejich pozůstalostí uloženými na pracovišti, dále obrazové podklady do publikací týkající se zejména fotografií osobností, jednotlivých inscenací nebo scénografických návrhů apod. Např. v rámci Institutu umění - Divadelního ústavu v Praze informační data a podklady pro vybraná hesla v rámci České divadelní encyklopedie.

Muzikologické pracoviště

V období let 2016-2021 bude probíhat spolupráce muzikologického pracoviště SZM s Oddělením dějin hudby Moravského zemského muzea na projektu s názvem Musica instrumentalis Moraviae (MIM) – jedná se o vytvoření centralizované sbírky hudebních nástrojů za jednotlivá hudební pracoviště České republiky (České muzeum hudby, Moravské zemské muzeum, Slezské zemské muzeum) s možností putovní výstavy cenných hudebních exponátů mezi jednotlivými městy vč. možnosti publikování vědecko-výzkumné studie apod.

Historické pracoviště

Ústav dějin umění - projekt vážící se k určení, katalogizaci a digitalizaci ikonografie k nepublikované umělecké topografii Slezska

Termín řešení: 2018–2021

Řešitel za SZM: Mgr. Ondřej Haničák

Cílem projektu bude roztřídění a určení četného ikonografického materiálu (převážně skleněné negativy) shromážděného za účelem sestavení umělecké topografie Slezska. Materiál je dnes uložen v archivu Ústavu dějin umění a není badatelsky přístupný. Snímky zaznamenávají řadu dnes již zaniklých či zásadně přestavěných architektonických památek či celých urbanistických celků. Materiál je často nedokonale evidován a utříděn. V první fázi by byly jednotlivé snímky identifikovány (místo, datace, autor snímku) a následně přehledně katalogizovány. Poté by se přistoupilo k digitalizaci negativů.

Projekt budou doprovázet publikační výstupy a potenciálně také prezentace formou výstav dosud neznámého a dokumentačně hodnotného materiálu (fotografie z konce 19. a počátku 20. století).

Ikonografie shromážděná v SZM (Fotografické, historické a uměleckohistorické pracoviště) bude sloužit ke komparaci a zpřesnění identifikace.

Oddělení historického výzkumu – Slezský ústav

Spolupráce mezi SZM a dalšími odbornými, zejména akademickými, pracovišti, bude sledovat následující primární cíle:

Využití lidského a materiálního potenciálu akademických pracovišť při zpracovávání sbírky SZM, a to formou studentských stáží a praxí, seminářů muzeologie, restaurátorství a nauky o pramenech realizovaných v součinnosti SZM a univerzit, v neposlední řadě pak formou vědecko-výzkumných projektů zaměřených na partiální témata.

Zajištění komplexního přístupu k výzkumu novějších dějin Slezska v mezinárodních souvislostech a s využitím pramenné základny uložené na území dnešního Polska a Německa. Vytvoření dlouhodobých interinstitucionálních vazeb, jež umožní sledování nejnovějších trendů v oblastech činnosti SZM. Prostředkem k posílení těchto vazeb může být krom jiného členství zástupců partnerských institucí v orgánech SZM (muzejní rada, redakční rady apod.). Spolupráce v rámci konkrétních výzkumných projektů v rámci GA ČR, NAKI apod.

Ve střednědobém výhledu do roku 2021 se na Oddělení historického výzkumu předpokládá rozvíjení spolupráce s následujícími subjekty a osobami v rámci konkrétních výzkumných, publikačních a vzdělávacích záměrů:

Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě - oboustranné členství zástupců FF OU a SZM v redakčních radách odborných periodik, spolupráce při vydávání sborníku studentských prací *Studia Iuvenilia*, realizace kurzů Univerzity třetího věku s využitím pracovníků a sbírek SZM, realizace odborných praxí studentů FF OU v SZM, vedení a konzultování absolventských prací studentů FF OU pracovníky SZM, možnost zapojení studentů FF OU do digitalizace sbírek a přípravy edic pramenů ze sbírek SZM v rámci seminářů muzeologie či nauky o pramenech

Univerzita Palackého v Olomouci - doplnění redakčních rad časopisů SZM zástupci UP v rámci naplnění smlouvy o spolupráci z 20. 4. 2016, spolupráce mezi OHV SZM a Katedrou historie FF UP (Mgr. Ivan Puš) na výzkumu dějin Ostravska a Těšínska v období první světové války – možnost podání projektu GA ČR, spolupráce mezi OHV SZM a Katedrou historie FF UP (dr. Pavel Kreisinger) na výzkumu dějin Slezska a severní Moravy v období nacistické okupace, realizace odborných praxí studentů UP v SZM, vedení a konzultování absolventských prací studentů UP pracovníky SZM, možnost zapojení studentů UP do digitalizace sbírek a přípravy edic pramenů ze sbírek SZM v rámci seminářů muzeologie či nauky o pramenech

Slezská univerzita v Opavě - spolupráce s pracovníky FVP SU (dr. Lubomír Hlavienka) na výzkumu vojenských dějin 20. století a procesu poválečné retribuce na Opavsku a Novojičínsku – možná spolupráce v rámci IGS, výhledově případně v rámci GA ČR, realizace odborných praxí studentů SU v SZM, vedení a konzultování absolventských prací studentů SU pracovníky SZM, možnost zapojení studentů SU do digitalizace sbírek a přípravy edic pramenů ze sbírek SZM v rámci seminářů muzeologie či nauky o pramenech

Germanisches Nationalmuseum Nürnberg - spolupráce při zpracovávání a badatelském vytěžování tzv. Braunova archivu a při výzkumu pramenů k dějinám Opavského Slezska na území Spolkové republiky Německo

Karl-Franzens-Universität Graz - spolupráce s prof. Helmutem Gebhardem na zpracovávání biografie policejního ředitele v Praze a Grazu Gottfrieda Kunze

Uniwersytet Wrocławski - spolupráce při komparativním výzkumu dějin dnešního česko-polského pohraničí v 19. a 20. století (nutno navázat kontakty, výhledová možnost spolupráce

v rámci projektů INTERREG – nejdříve 2018), spolupráce při excerpcích polské odborné literatury pro Slezský sborník

Uniwersytet Warszawski - spolupráce s Mgr. Ludmilou Lambeinovou v oblasti výzkumu poválečných dějin regionu a česko-polských vztahů, spolupráce při excerpcích polské odborné literatury pro Slezský sborník

Oddělení fotodokumentace a digitalizace

FAMU Praha – spolupráce s katedrou fotografie – obor restaurování fotografie - za účelem výměny poznatků o konzervaci a restaurování historických fotografií a filmových materiálů s následnou možností zpracování sbírkových filmových barevných diapozitivů (2016)

Vlastivědné muzeum Jeseník, odborné pracoviště VMJ v Javorníku – spolupráce při zpracování historie starých hřbitovů a fotografických ateliérů na území západního Slezska
Výstupy: výstava fotografií z dané lokality, katalog v digitální podobě (2017 – 2018)

Muzeum Fotoateliér Seidel – spolupráce při sběru dat o činnosti jihočeských fotografických ateliérů a kočovných fotografů působících v letech 1850 – 1948 v Jihočeském kraji.
Výstupy: katalog v digitální podobě

Vlastivědné muzeum Jesenicka, odborné pracoviště VMJ v Javorníku

Muzeum v Bruntále, Městské muzeum Krnov, Moravská galerie – zpracování problematiky starých fotografických ateliérů na území západního Slezska v období 1850 - 1948.

Výstupy: výstava, katalog v digitální podobě (2019-2021)

Oddělení přírodních věd

Entomologické pracoviště

Národní Muzeum - entomologické oddělení – M. Tkoč (taxonomický výzkum Diptera Brachycera)

Severočeské muzeum v Liberci - přírodovědné oddělení – P. Vonička (projekt: výzkum dipterofauny Jizerských hor a Frýdlantska)

Ostravská univerzita - Katedra biologie – J. Ševčík (projekt: výzkum dipterofauny Muránské planiny)

Masarykova univerzita - Ústav botaniky a zoologie – A. Tóthová (výzkum molekulární fylogeneze čeledi Anthomyzidae)

Česká zemědělská univerzita, Praha - katedra agrobiologie a rybářství – M. Barták, Š. Kubík (taxonomický výzkum Diptera Acalyptrata)

Great Lakes Foresty Centre, Sault Ste. Marie, Ontario, Kanada – K. N. Barber (projekt: výzkum nearktických druhů čeledi Anthomyzidae)

School of Environmental Sciences, University of Guelph, Kanada – S. A. Marshall (taxonomický výzkum čeledi Sphaeroceridae)

The Natural History Museum, London, Velká Británie – D. Whitmore (výzkum Acalyprata ve sbírkách NHM, Londýn).

Hungarian Natural History Museum, Budapest, Maďarsko – L. Papp (zpracování Sphaeroceridae pro Manual of Afrotropical Diptera)

Russian Academy of Sciences, Zoological Institute, St. Petersburg, Rusko – A. Przhiboro (výzkum Anthomyzidae a Sphaeroceridae arktických oblastí a Dálného východu Ruska)

Správa NP Muránska planina, Revúca, Slovensko – J. Šmídtová (výzkum biodiverzity NP Muránska planina)

Správa CHKO a Biosférické rezervace Poľana, Zvolen, Slovensko – V. Hruz (výzkum biodiverzity BR Poľana)

Univerzita Komenského, Prírodovedecká fakulta, Katedra zoológie, Slovensko – M. Kúdela, L. Jedlička (projekt: elektronický checklist Diptera ČR a SR)

National Museum, Bloemfontein, South Africa – A. Kirk-Spriggs (projekt: Manual of Afrotropical Diptera)

Uniwersytet Gdański, Wydział Biologii, Katedra Zoologii Bezkręgowców, Gdańsk – E. Sontag (výzkum fosilních dvoukřdlých v baltském jantaru)

Botanické pracoviště

Ostravská univerzita - spolupráce na přípravě odborných publikací

Univerzita Palackého v Olomouci - revize sbírkového materiálu, výpůjčka materiálu, sdílení herbářových dat

Masarykova univerzita v Brně - revize sbírkového materiálu, výpůjčka materiálu, sdílení herbářových dat

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích - revize sbírkového materiálu, výpůjčka materiálu, sdílení herbářových dat

Botanický ústav AV ČR - revize sbírkového materiálu, výpůjčka materiálu, sdílení herbářových dat

Česká botanická společnost - revize sbírkového materiálu, výpůjčka materiálu, sdílení herbářových dat

Paleontologické pracoviště, Mineralogicko-petrografické pracoviště

Moravské zemské muzeum - historické dolování na severní Moravě a ve Slezsku Ostravské muzeum - v plánu je příprava společných přírodovědných výstav

Muzeum Novojičína - příprava společných výstav

Vlastivědné muzeum v Olomouci – příprava společných výstav

Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity v Brně - Sekce věd o zemi – odborná spolupráce (ze strany PřF využívání studijních sbírek SZM, poskytování konzultací pracovníkům SZM, determinace vzorků, využívání laboratoří)

Vysoká škola báňská, TU Ostrava, Hornicko-geologická fakulta – determinace paleontologických vzorků

Firma URGA, s.r.o., Olomouc - zhotovování výbrusů hornin, kvalitativní i kvantitativní detekce a vyhodnocení prvků - XRF analyzátor Delta, dlouhodobá spolupráce

Slezská univerzita v Opavě – odborní pracovníci SZM zajišťují výuku předmětu „Přírodovědecké muzejnictví“

Státní okresní archiv Jeseník – materiály k výstavám a publikacím, především historická těžba a změny v krajině

Východoslovenské muzeum v Košicích – dohoda o spolupráci, společné výstavní projektů, vzájemné půjčování výstav, příprava edukačních programů

ZOO Košice - dohoda o dodávání uhynulých zvířat za účelem preparace pro zoologickou podsírku SZM, propagace geologie a paleontologie, naučné stezky, výukové programy, semináře a konference

Múzeum Spiša - spolupráce na výukových programech

Geological Survey of Finland – plánovaný výzkum v oblasti Laponska, spolupráce na edukačních a výstavních programech

Zoologické pracoviště

ČESON – Mezinárodní noc pro netopýry (IBN), program Monitoring letounů v CHKO Poodří, veškerý další výzkum letounů (parky, haldy, sídliště, atd.), poradenská činnost, péče o handicapované a nalezené jedince letounů, spolupráce ohledně edukačních programů a plánovaných výstav (Utajeno v temnotách, Život v podzemí)

Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta – spolupráce s Ústavem botaniky a zoologie – chiropterologické výzkumné aktivity

Ostravská univerzita, Přírodovědecká fakulta – výuka cvičení k předmětu Savci ČR, vedení diplomových a bakalářských prací, oponentní posudky bakalářských a diplomových prací

Slezská univerzita Opava – výuka předmětu Přírodovědecké muzejnictví

Český svaz ochránců přírody – poradenská a expertní činnost

ZO ČSOP NYCTALUS – péče o handicapované a nalezené jedince letounů, edukační programy, získávání kadáverů živočichů

Záchranná stanice Bartošovice – spolupráce při přípravě výstav (Zvířata a jejich děti), edukačních programů, získávání kadáverů živočichů, atd.

Správa Chráněné krajinné oblasti Poodří – spolupráce na tvorbě plánů péče, chiropterologickém průzkumu území (výše uvedený monitoring), získávání kadáverů živočichů

Záchranná stanice pro veverky PINKY – spolupráce na projektu Veverčí stezky v Arboretu Nový Dvůr

ZOO Ostrava – Mezinárodní noc pro netopýry, chiropterologický výzkum území Zoo Stromovka, odchvy letounů pro IBN, poradenská činnost při zásazích do území, péče o handicapované a nalezené jedince letounů, získávání kadáverů živočichů,

ZOO Olomouc – dohoda o spolupráci při získávání uhynulých zvířat za účelem preparace pro zoologickou podsírku SZM

Fish and Wildlife Service Monatana – spolupráce na přípravě výstavního projektu Moře trávy

Montana State University – spolupráce na přípravě výstavního projektu Moře trávy
Network of European Museum Organisations – spolupráce na přípravě výstavního projektu Moře trávy
The American Alliance of Museums – spolupráce na přípravě výstavního projektu Moře trávy
Kit Carson Museum – spolupráce na přípravě výstavního projektu Moře trávy
The National Museum of the Republic of Tatarstan – spolupráce na přípravě výstavního projektu Moře trávy

Ichtyologie

Státní zdravotní ústav v Praze, Katedra botaniky UK v Praze, Vemodia, a.s., Praha - spolupráce na molekulární diagnostice izolovaných bakterií a plísní, která je klíčové pro publikování v impaktovaných časopisech.

Povodí Odry, státní podnik, Ostrava, Český rybářský svaz, z.s., územní svaz pro Severní Moravu a Slezsko, Ostrava - z rybochovných objektů je získáván materiál nemocných ryb. V rámci spolupráce probíhá příprava plánovaného projektu „Analýza antropogenních vlivů na zdravotní stav účelových rybích obsádek a intenzivní akvakulturu lososovitých ryb využívajících vodu z vodárenských nádrží“, jako téma řešení Operačního programu Rybářství (řešení 2018-2021), řešení obou projektů bude přínosem pro základní a aplikovaný výzkum z hlediska získávání nových poznatků v taxonomii parazitických hub a bakterií a bude sloužit i pro potřeby praxe při zavádění nových poznatků ve veterinární diagnostice chorob užitkových, divokých a okrasných ryb a při prohlubování poradenské činnosti v ichtyopatologii.

Národní památník II. světové války

Vojenský historický ústav Praha – spolupráce bude probíhat především v oblasti vzájemných výpůjček sbírkových předmětů a odborných konzultací k ochraně sbírkových předmětů, především militarií

Památník Lidice – bude pokračovat dlouhodobá spolupráce při vzájemné výměně sezonních výstav

Památník Terezín – již dlouhodobě probíhá spolupráce při výpůjčkách sbírkových předmětů
Armáda ČR – spolupráce při pořádání pietních aktů a vojensko-historických akcí, z nichž největší je akce Hlučín-Darkovičky, která bude pořádána v roce 2016, 2018 a 2020

Čs. obec legionářská – pořádání společných akcí - Den dětí, pochod po linii čs. opevnění

Český svaz bojovníků za svobodu – workshopy pro učitele dějepisu, pořádání hvězdicového pochodu k připomenutí výročí ostravsko - opavské operace

Jagello 2000 – spolek je mimo jiné pořadatelem Dnů NATO. Již několik let má SZM možnost prezentovat v jejich rámci výstavy, věnované významným vojenským výročím a vojenským osobnostem. Společná prezentace je připravována na rok 2018 k připomenutí výročí 100. let od ukončení 1. světové války a vzniku ČSR.

PANT – nezisková organizace, jejímž posláním jsou vzdělávací a výukové aktivity v oblasti moderních dějin a dokumentární filmová tvorba. Spolupráce bude pokračovat v oblasti společného pořádání workshopů pro učitele dějepisu a v pořádání soutěží pro žáky všech stupňů škol

Arboretum Nový Dvůr

Unie botanických zahrad ČR – spolupráce v rámci Index seminum (seznam taxonů, jejichž semena a spory jsou z dané instituce k dispozici pro výměnu)

Arboretum Brany Morawskiej – podepsána dohoda o spolupráci v oblasti vzdělávání, prezentační činnosti, od r. 2017 plánován společný projekt v rámci INTERREG EUROPE

Ostravská univerzita - Odborná pomoc a konzultace optimalizace postupů pěstování subtropických rostlin ve stávajícím skleníku

7. Závěr

Střednědobá koncepce SZM definuje hlavní směry rozvoje ve všech oblastech muzejní činnosti. Na jejím základě budou vytvářeny každoroční plány činnosti s ohledem na aktuální potřeby instituce, které budou pravidelně průběžně vyhodnocovány. Roční plány činnosti se zpracovávají na daný rok vždy v lednu. Počínaje rokem 2017 bude SZM tuto koncepci, v návaznosti na zpracovávání ročních plánů činnosti, aktualizovat, vždy k 31. 1., na základě vyhodnocení Plánu činnosti SZM v předcházejícím roce.

Rada Slezského zemského muzea a Základní odborová organizace Slezského zemského muzea koncepci projednala a vyjádřila kladné stanovisko. Koncepce byla projednána a schválena Grémiem ředitele, byla projednána taktéž s Poradním sborem pro sbírkotvornou činnost, zaměstnanci SZM byli se základními cíli koncepce seznámeni na celomuzejním setkání zaměstnanců. Ředitelka Slezského zemského muzea tuto koncepci vydala v rámci Rozhodnutí ředitelky č. 12/2015. Koncepce vstupuje v platnost dnem 1. 1. 2016.

Mgr. Jana Horáková, v. r.
ředitelka

V Opavě dne 29. 10. 2015, č. j. SZM/002448/2015/KASZM

Aktualizované vydání ke dni 10. 6. 2016, č. j. SZM/001183/2016/KASZM